

falun.se/

Delårsrapport

2022-08-31 Falu kommun

FALUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FALU KOMMUNS ORGANISATION

ORGANISATION.....	1
-------------------	---

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

DEN KOMMUNALA KONCERNEN	2
VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING	6
HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE	8
STYRNING OCH UPPFÖLJNING AV DEN KOMMUNALA VERKSAMHETEN.....	10
GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING	12
BALANSKRAVSRESULTAT	31
VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN	32
FÖRVÄNTAD UTVECKLING	36

FINANSIELLA RAPPORTER

RESULTATRÄKNING	38
BALANSRÄKNING	39
KASSAFLÖDESANALYS	41
NOTER.....	42

DRIFTREDOVISNING

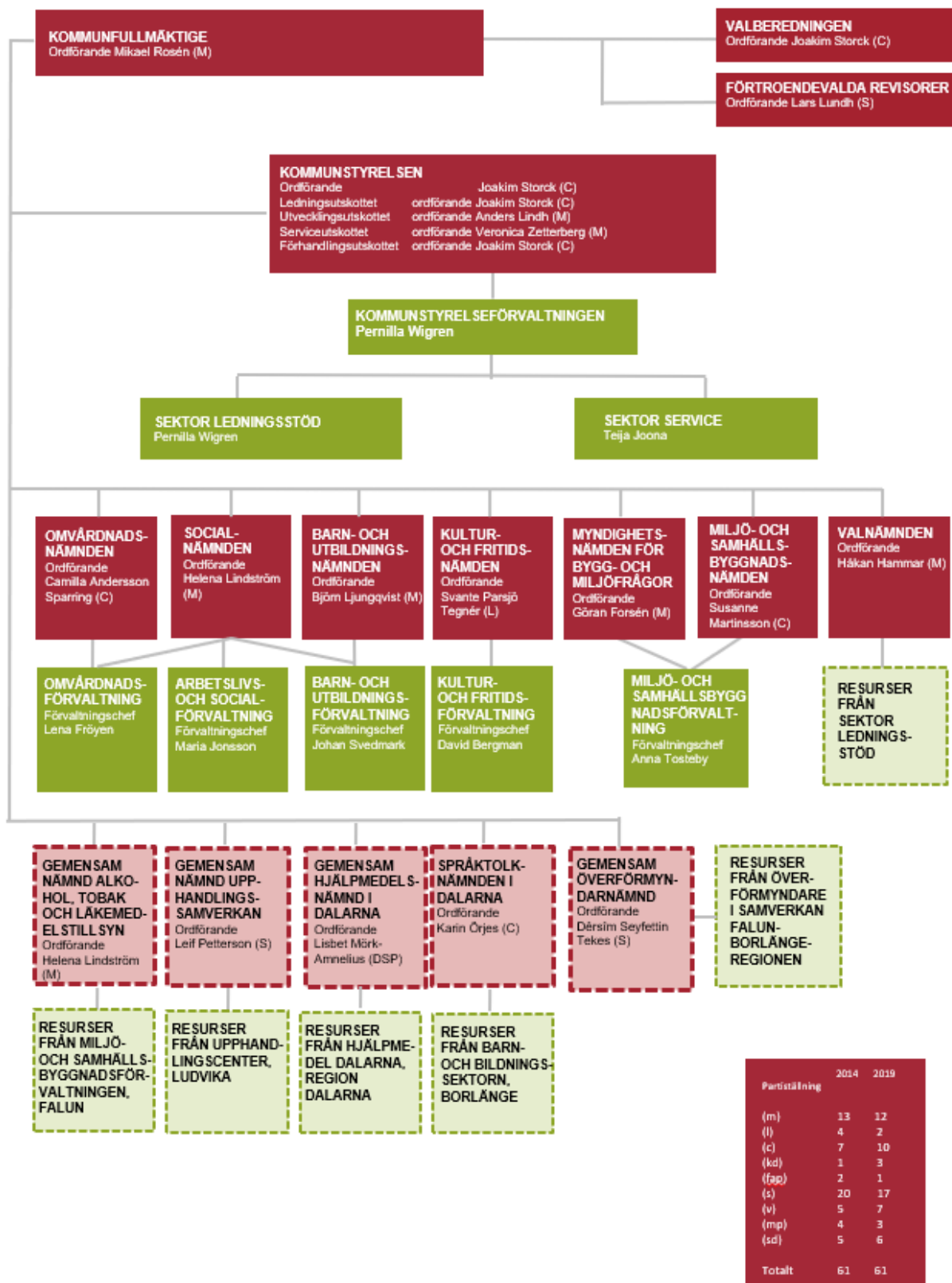
DRIFTREDOVISNING	58
------------------------	----

INVESTERINGSREDOVISNING

INVESTERINGSREDOVISNING	69
-------------------------------	----

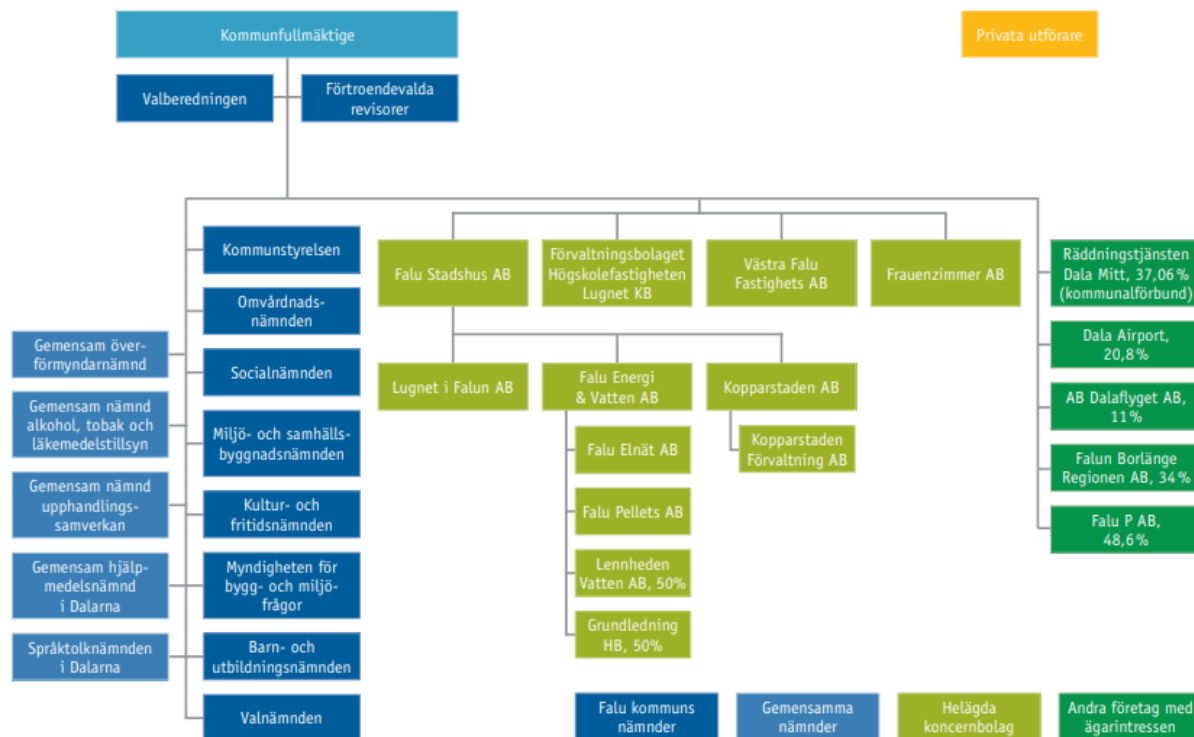
I efterföljande dokument benämns belopp i miljoner kronor som mnkr, om inget annat anges. Siffror inom parentes avser motsvarande period föregående år.

Organisation

Partiställning	2014	2019
(m)	13	12
(l)	4	2
(c)	7	10
(kd)	1	3
(fap)	2	1
(s)	20	17
(v)	5	7
(mp)	4	3
(sd)	5	6
Totalt	61	61

Den kommunala koncernen

Kommunens samlade verksamhet framgår av bilden ovan. Falu kommun har ett direkt ägande i bolagen:

- Falu Stadshus AB, 100 procent
- Västra Falun Fastighets AB, 100 procent
- Frauenzimmer AB, 100 procent
- Förvaltningsbolaget Högskolefastigheten Lugnet KB (komplementär, Falu Stadshus AB är kommanditdelägare).

Falu kommun har strukturerat de väsentliga helägda aktiebolagen i en bolagskoncern med Falu Stadshus AB som moderbolag. Genom moderbolaget utövas den operativa ägarstyrningen och samordning av koncernen.

Syftet med styrningen är att uppnå ett effektivt resursutnyttjande och säkerställa det kommunala uppdraget.

Dotterbolag till Falu Stadshus AB är:

- **Falu Energi och Vatten AB, 100 procent.** Bolaget är, tillsammans med sina dotterbolag, en helägd kommunal energibolagskoncern. Koncernen bedriver verksamhet inom produktområdena el, elhandel, stadsnät, kraft, pellets, värme och kyla, återvinning och vatten.
- **Kopparstaden AB, 100 procent.** Bolaget äger och förvaltar fastigheter, i huvudsak bostäder, i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens lokaliseringsprincip.
- **Lugnet i Falun AB, 100 procent.** Bolaget äger och förvaltar fastigheter och anläggningar inom Lugnet-området i Falun.

Falu kommun innehar även ägarandelar (37,2 procent) i kommunalförbundet Räddningstjänsten Dala Mitt. Kommunalförbundet svarar för räddningstjänsten i de fem medlemskommunerna (Falun, Borlänge, Säter, Gagnef och Ludvika).

Kommunen har även ägarengagemang i:

- Dala Airport AB, 20,8 procent
- AB Dalaflyget, 11 procent
- Falun Borlänge Regionen AB, 34 procent
- Bolaget Falu P AB, 48,6 procent.

Verksamhet i extern regi

I Falu kommun drivs en del av välfärdstjänsterna i extern regi. Generellt gäller att kommunen har det övergripande ansvaret för verksamheten oavsett om själva utförandet ligger inom eller utanför kommunens organisation. Undantaget är tillsynsansvaret för grundskolan och gymnasiet som ligger hos Skolinspektionen, samt till exempel tillsynen för verksamhet inom lagen om stöd och service (LSS) och hem för vård eller boende (HVB) som ligger hos Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Av kommunens kostnader utgjorde 558 mnkr (493 mnkr), motsvarande 20 procent (18 procent), köp av huvudverksamhet i extern regi.

Omvårdnadsnämnden i Falun erbjuder många olika former av stöd och service för äldre och funktionshindrade. Under omvårdnadsnämndens områden finns tre boenden på entreprenad enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) samt lagen om valfrihetssystem (LOV) i hemtjänsten. Det är en politisk vilja om att det ska finnas fler utförare. Syftet inom vård- och omsorgsboende är att utveckla kvalitet och mervärden och inom hemtjänst att det ska finnas fler utförare att välja mellan. Upphandlingarna både vad gäller LOV och LOU sker utifrån kvalitetskriterier och med ett fast pris för prestation i form av belagd plats i vård- och omsorgsboende och utförda timmar inom hemtjänsten. De tre vård- och omsorgsboendena har tillsammans 136 platser, fördelat på 95 demensplatser och 41 platser med hög omvårdnad.

De externa utförarna inom hemtjänsten har fram till 31 augusti 2022 utfört 122 244 timmar, vilket motsvarar 31,8 procent av alla utförda hemtjänsttimmar. Den totala kostnaden för perioden avseende köp av verksamhet från de externa utförarna uppgick till 112 mnkr (113 mnkr), varav 58 mnkr (61 mnkr) avser hemtjänst och 53 mnkr (52 mnkr) avser vård- och omsorgsboenden.

Kostnaderna totalt sett ligger under budgeterad nivå. Störst skillnad är det inom hemtjänsten där antalet utförda timmar är lägre än budgeterad volym. Det är en följd av att samtliga utförare som är upphandlade enligt LOV minskat sitt geografiska upptagningsområde under 2022, till att mer och mer omfatta centrala Falun. Som skäl anges brist på personal och långa resvägar. Två utförare inom LOV har också haft stopp för intag av nya hemtjänstmottagare med hänvisning till brist på personalresurser.

Kvalitetsuppföljning sker efter omvårdnadsnämndens standardiserade plan för uppföljning av privata utförare.

Barn- och utbildningsnämnden: I och med det fria skolvalet som är lagstadgat har barnen/eleverna möjlighet att välja vilken förskola eller skola de ska gå på. Det innebär att omfattningen av den externa verksamheten blir en följd av barnens/elevernas val av verksamhet. Kommunen har ett uppföljningsansvar för de fristående förskolor som finns etablerade, så de följs upp årligen. Den huvudsakliga tillsynen av skolhuvudmän för grundskola och gymnasieskola utövas av Skolinspektionen.

Under perioden har 217,4 mnkr betalats ut i skolpeng till fristående huvudmän. Det utgör ca 19 procent av nämndens totala kostnader under perioden.

Socialnämnden har per den 31 augusti 2022 köpt verksamhet i extern regi för ca 169 mnkr (149 mnkr), vilket motsvarar ca 26 procent av nämndens totala kostnader.

Socialtjänsten ansvarar alltid för att följa upp samtliga placerade inom någon boende- eller vårdform. Placeringsformen ska tillgodose den enskildes behov, och uppföljningen kan innebära att placeringen förlängs, avslutas eller flyttas över till annan utförare/boende/vårdform. I övrigt är det Inspektionen för vård och omsorg (IVO) som ansvarar för tillstånd och tillsyn över de aktörer som bedriver HVB-hem, stödboenden och konsulentstödd familjehemsvård. Då socialnämnden har upphandlat de externa utförarna genom Adda (fd SKL Kommentus) finns även därigenom en viss uppföljning av upphandlade avtal.

Inom missbruks- och beroendområdet köps extern vård och behandling på HVB (Hem för vård eller boende) för vuxna personer från 18 år utifrån biståndsbeslut och individuella behov. Vid vård utan samtycke LVM (Lag om vård av missbrukare i vissa fall) köps plats på SIS -hem genom Statens institutionsstyrelse. Därutöver köps plats på externt stödboende. Plats på HVB köps i de situationer där öppenvård inte bedöms vara tillräcklig eller möjlig att genomföra.

HVB-hem/stödboende

När ett barn placeras på ett HVB-hem/stödboende ställs krav i lagstiftningen på att barnet ska matchas mot HVB-hemmets/stödboendets kompetens och förmåga att särskilt tillgodose barnets behov. Ett HVB-hem måste även säkerställa att övriga barn som är placerade på HVB-hemmet ligger inom samma målgrupp utifrån ålder och behov. För att möta varje barns unika behov krävs det ett stort utbud av olika HVB-hem/stödboenden för att kunna hitta en lämplig plats för barnet.

Antalet placeringar som köps styrs utifrån behoven hos de barn som socialtjänsten utreder. När det bedöms föreligga behov av att ett barn placeras i ett HVB-hem/stödboende behöver behovet tillgodoses.

Konsulentstödda familjehem

Konsulentstödda familjehem anlitas de gånger barn bedöms ha behov av placering i ett familjehem och där det inte går att hitta lösningar i familjehem som kommunen har. Det kan ibland bero på brist på tillgången till egna familjehem eller där behoven kring barnet är så pass omfattande att det särskilda stödet som finns i ett konsulentstött familjehem behövs för att barnet ska få en trygg placering.

Det pågår ett arbete med att minska andelen konsulentstödda familjehem till förmån för fler egna familjehem. Det har redan skett förändringar där antalet placeringar som görs i konsulentstödda familjehem har minskat. Dock finns det fortfarande vissa situationer där konsulentstödda familjehem behöver anlitas utifrån barnets behov.

Öppenvård

De delar av öppenvården som köps externt är familjebehandling samt behandling av unga. Öppenvårdsinsatser behöver ha en stor variation av kompetenser, ha hög flexibilitet i när på dygnet/veckan insatser utförs, flexibilitet i hur fort insatser kan startas upp med mera. Att möta upp alla dessa behov genom egen verksamhet skulle kräva en omfattande verksamhet som även kan stå med beredskap att kliva in i väldigt omfattande ärenden med kort varsel. De delar som köps i extern regi är det som den egna öppenvården inte kan tillgodose.

LSS grupp- och serviceboenden

De som är externt placerade inom LSS har ofta så komplexa och omfattande funktions-variationer att externt köpt boende är enda alternativet. Ibland är det akuta behov samt brist på boenden i egen regi som är en vanlig orsak till extern placering. Behovet boendeplatser har under en längre tid varit större än det kommunen kunnat erbjuda.

Arbetslivs- och socialförvaltningen

Vuxenutbildningen tillämpar sedan januari 2017 auktorisation för anordnare av kommunal gymnasial vuxenutbildning, svenska för invandrare och svenska som andraspråk inom grundläggande vuxenutbildning. Utbildningarna köps utifrån elevens rättighet att läsa på komvux, samt utifrån arbetsmarknadens behov för att bidra till Faluns kompetensförsörjning på kort, mellan och lång sikt genom studier som resulterar i arbete.

De budgeterade kostnaderna för verksamhet i extern regi inom **miljö- och samhällsbyggnadsnämnden** beräknades till cirka 50 mnkr och omkring 25 procent av den totala driftbudgeten. De faktiska kostnaderna per augusti 2022 uppgick till 27 mnkr, vilket motsvarar 24 procent av nämndens kostnader. En kombination mellan egen regi och entreprenad bedöms vara ett effektivt sätt att driva förvaltning av kommunens mark.

Parkdriften upphandlas som funktionsentreprenad. Avtalen är konstruerade för att säkerställa att kommunen får rätt kompetens till rätt pris och samtidigt minimera belastningen på kommunens resurser. Avtalen tecknades 2018 och 2019 och sträcker sig som längst till 2025 och 2026. För att följa upp entreprenaderna hålls frekventa driftmöten med entreprenören där avstämning mot gällande avtal görs. Brister i utförandet rapporteras av medborgare i ett digitalt bistrapporteringssystem. Där får avdelningens driftledning god inblick i hur avtalets sköts utifrån gällande krav.

Strategiskt partneringavtal är inne på sitt första år och finns för mark- och anläggningsentreprenader, med uppföljning och utvärdering av leverans, ekonomi och kvalitet. Avtalet utvärderas efter två år med redovisning mot nämnden och kommunstyrelsen, innan beslut om förlängning i ytterligare två år.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Läget i Europa präglas i hög grad av kriget i Ukraina. Under 2022 bromsar den svenska ekonomin in och jämfört med i april räknar SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) nu med en betydligt svagare tillväxt. Den höga och brett förankrade inflationstakten (den högsta i Sverige på 30 år) påverkar, tillsammans med stigande räntor, alla sektorer och urholkar köpkraften. Ovanligt stora prishöjningar märks för det stora flertalet varor och tjänster. Utöver det kvarstår höga energipriser (el och drivmedel) som redan i fjol var drivkraften bakom inflationsuppgången. Mycket talar för att livsmedelspriserna i höst fortsätter att stiga mer än normalt. Det finns också en överhängande risk att de redan höga elpriserna blir än högre i vinter. En fortsatt hög inflation i vår omvärld, liksom en svag svensk krona, talar dessutom för att den höga importinflationen består en tid framöver.

Den svaga produktionsökning som nu förutses kommer sannolikt att dämpa efterfrågan på arbetskraft, men med viss eftersläpning. I nuläget är orderläget för flera branscher relativt starkt, efterfrågan på arbetskraft stor och rekryteringsläget allmänt sett ansträngt. Däremot kommer konjunkturavmattningen med tiden att synas även på arbetsmarknaden. Helåret 2022 kommer dock allra mest att präglas av den postpandemiska återhämtningen och de positiva effekterna av återöppnande, vilket klart stärkt arbetsmarknadskonjunkturen hittills i år.

Första halvåret i år har återhämtningen av lönesumman varit fortsatt stark och trots prognosen om bromsande tillväxt beräknas lönesumman också öka kraftigt för helåret 2022. Det beror på att lönerna ökar snabbare än vad som antagits i tidigare prognoser och på att pensionsinkomsterna har reviderats upp. I första hand av dessa skäl räknar SKR nu med en starkare skatteunderlagstillväxt jämfört med den prognos som presenterades i april. Till följd av den höga inflationen blir dock den reala urholkningen av kommunsektorns inkomster stor.

Faluns befolkningstillväxt har under en lång period varit ganska kraftig, men precis som för riket i stort sjönk tillväxten under 2020. Förra året tog den fart igen och vid utgången av 2021 hade befolkningen ökat med 300 personer. Under 2022 fortsätter Falun visserligen att öka i antal invånare, men befolkningsutfallet hittills i år ligger åter en bit under den prognostiserade nivån. Den 31 augusti 2022 uppgick Faluns folkmängd till 59 935 personer, vilket är en ökning med 98 personer sedan årsskiftet (+ 291 personer jan-aug 2021). Befolkningen ökar i de flesta grupper, men andelen äldre och barn (med stor tonvikt på de förstnämnda) ökar tillsammans i högre takt än befolkningen i arbetsför ålder. Den förändrade befolkningsammansättningen innebär en stor utmaning för kommunens ekonomi. Det krävs stora investeringar i form av äldreboenden, förskolor och skolor och driftskostnaderna växer snabbare än skatteintäkter och generella statsbidrag.

Falu kommuns delårsbokslut visar ett mycket positivt resultat och detsamma gäller årsprognosen. Tyvärr prognostiserar verksamheterna sammantaget ett stort underskott för helåret. Tack vare en starkare skatteunderlagstillväxt beräknas Falu kommuns skatteintäkter för 2022 bli avsevärt mycket högre än budgeterat. Finansförvaltningen redovisar därför ett kraftigt överskott som, med stor marginal, väger upp verksamheternas befarade underskott. De kommunala bolagen visar på en stabil verksamhet med god ekonomi.

Finansiella risker och riskhantering

Den av fullmäktige beslutade finanspolicyn innehåller riktlinjer och regler för finansverksamheten inom kommunen. Dotterbolagen sköter finansplaneringen var för sig. Dotterbolagens finanspolicys ska harmonisera med kommunens. Energibolaget följer också beslutad elhandelspolicy. Kommunen och den kommunala koncernen är exponerad för framför allt följande finansiella risker: ränterisk, finansieringsrisk, kredit- och likviditetsrisk, kundförluster, elhandels- och krafthandelsrisker.

Ränterisk

Per den 31 augusti 2022 uppgick den kommunala koncernens räntebärande skulder till 4 955 (4 579) mnkr, medan de räntebärande finansiella tillgångarna uppgick till 0 (0) mnkr. Kommunens räntebärande skulder uppgick till 630 (460) mnkr per den 31 augusti 2022, medan räntebärande finansiella tillgångar per samma tidpunkt uppgick till 0 (0) mnkr. Nettoskulden i koncernen har ökat till följd av under året genomförda investeringar. Upplåningen inom den kommunala koncernen löper både med fast och rörlig ränta.

Ränteswappar används för att säkra ränterisk och anpassa den genomsnittliga räntebindningstiden i låneportföljen. Per balansdagen hade den kommunala koncernen utestående ränteswappar med ett sammanlagt nominellt belopp om 1 995 (1 745) mnkr, varav swappar med ett nominellt belopp om 0 (0) mnkr fanns i kommunen. Per den 31 augusti 2022 uppgick den genomsnittliga räntebindningstiden för den kommunala koncernens upplåning till 3,4 (3,9) år och den genomsnittliga kapitalbindningstiden till 3,2 (3,5) år.

Finansieringsrisk

Enligt finanspolicyn får högst 50 procent av lånestocken förfalla till betalning inom ett år och minst 50 procent bör vara fördelad på löptider upp till tio år. Om det bedöms som förmånligt för kommunen kan löptider på upp till max 30 år avtalas. Givet skuldens sammansättning per balansdagen förföll 13 (18) procent av den kommunala koncernens låneskuld inom en 12-månadersperiod, medan motsvarande siffra för enbart kommunens låneskuld var 11 (11) procent.

Kredit- och likviditetsrisk

Kommunen hade inga placerade medel i räntebärande värdepapper eller aktier under 2022 eller 2021.

Pensionsförpliktelse

Falu Kommuns pensionsåtaganden redovisas enligt den så kallade blandmodellen. Det innebär att pensionsåtaganden som intjänats till och med 1997 redovisas som ansvarsförbindelser. Kostnaden redovisas på det år som utbetalning av intjänad pensionsrätt sker. Pensionsintjänande från och med 1998 redovisas som en skuld i balansräkningen och kostnadsförs det år det intjänas. De pensionsförpliktelser som uppstått från och med 1998 och framåt, redovisas löpande under intjänandeperioden som en kostnad i resultaträkningen och som en avsättning och kostfristig skuld i balansräkningen.

Nedan visas kommunens totala pensionsförpliktelse per 31 augusti 2022, jämförelsetal är per helår. Beloppen inkluderar särskild löneskatt.

	2022 delår	2021	2020	2019
Pensionsförpliktelse i balansräkningen (avsättning)	259	258	241	227
Pensionsförpliktelse som ansvarsförbindelse	1213	1230	1257	1279
Summa pensionsförpliktelse	1472	1488	1498	1506

Kommunen har inga placeringar avseende pensionsmedel.

Pensionspolicy finns upprättad och antagen av Kommunfullmäktige. Av policyn framgår att trygghandlet av pensionsåtagandet sker genom att den avgiftsbestämda ålderspensionen samt alternativ KAP-KL tryggas genom tjänstepensionsförsäkring och övriga åtaganden genom beskattningsrätten.

Den **kommunala koncernen** klassificerar sina pensionspremier som avgiftsbestämda planer och avgifterna redovisas som kostnader. Obetalda avgifter redovisas som skuld.

Händelser av väsentlig betydelse

Falun får VM i nordiska grenar 2027

I maj 2022 blev det klart att Falun får arrangera skid-VM 2027. Detta blir femte gången som Falun arrangerar världsmästerskapen. Under 2021 och 2022 har ett gediget för- och kampanjarbete genomförts av projektledare från både Falu kommun och Svenska Skidförbundet.

När Internationella skidförbundets (FIS) Council sammanträdde för att fatta beslut om vem som skulle stå för värdskapet av skid-VM 2027 livesändes detta från Stora torget i Falun. En händelserik eftermiddag och kväll som avrundades med ett glädjande besked om att värdskapet för VM i nordiska grenar 2027 gick till Falun.

Återgång från Coronapandemin

Under början av 2022 slog pandemin hårt mot kommunens verksamheter. Februari var en mycket ansträngd månad med hög sjukfrånvaro och frånvaro på grund av de karantänsregler som gällde. I februari fattade kommunstyrelsen beslut om att inte införa vaccinkrav i vård- och omsorgsverksamheterna. Detta efter presentation av det utredningsuppdrag som givits den kommunala hälso- och sjukvården.

Den 9 februari 2022 avskaffades majoriteten av de restriktioner som gällt till och från under Coronapandemin. Detta innebar att samhället öppnade upp igen, personal kunde återgå till sina fysiska arbetsplatser för de som arbetat på distans och event kunde genomföras. Under våren och hösten 2022 genomfördes Å-festen samt Granny goes street med många besökare och uppskattade artistframträdanden.

Kriget i Ukraina

Ryssland invaderade Ukraina den 24 februari 2022. Detta påverkar både Sverige i stort och Falun som kommun utifrån både ett ökat behov att upprätta en krigsorganisation. Detta samordningsuppdrag tilldelades stadskansliet efter beslut av kommunstyrelsen. Organisationen ska vara upprättad till 2023.

Ett gediget arbete för att förbereda ett flyktingmottagande av ukrainska flyktingar påbörjades i samband med krigets utbrott. I maj meddelade Migrationsverket att Falu kommun kunde pausa sitt planeringsarbete för evakueringsboende för flyktingar. Detta då omfattningen av flyktingar till Sverige inte var så stort som befarat. Under sommaren har Falu kommun mottagit ca 90 flyktingar från Ukraina och varav ca 50 personer är hänvisade av Migrationsverket.

Investeringar under 2022

I februari beslutade kommunstyrelsen att bevilja igångsättningstillstånd för ett nytt skolområde i Sundborn. Investeringen innebär en ny skolbyggnad med förskola och skola samt en ny idrottshall. Investeringskostnaden för skolområdet beräknas till 195 miljoner kronor.

Särskoleverksamheten i Falu kommun är idag utlokaliserad på tre olika enheter. I augusti 2020 fattade barn- och utbildningsnämnden beslut om att särskoleverksamheten i Falu kommun ska samlokaliseras till Hälsinggårdsskolans lokalkomplex. En samlokaliserad särskola i Hälsinggården innebär ett samlat skolområde innefattande särskola, grundskola och gymnasieskola. Investeringskostnaden för den samlokaliserade särskolan beräknas uppgå till 128 miljoner kronor.

För att tillgodose de lokalbehov som i första hand Dalasinfoniettan och Musik i Dalarna har samt för att säkerställa en god arbetsmiljö för verksamheten har Falu kommun beslutat om tillbyggnad och ombyggnation av Kristinehallen. Byggarbetet var beräknat att ske under hösten 2022, men när det i

maj visade sig att det enda inkomna anbudet för genomförande av projektet låg alldeles för högt (närmare 250 mnkr jämfört med den beslutade budgeten på 172 mnkr) valde kommunen att avbryta upphandlingen. Till följd av världsläget är kostnaderna i byggprojekt svåra att förutse och på grund av det ökar riskmarginalen. För att minimera riskmarginalen ska det nu göras en ny upphandling, men denna gång ska upplägget vara en totalentreprenad i samverkan. Det innebär att kommunen tillsammans med den vinnande anbudsgivaren samverkar om byggprojektets genomförande.

Etablering av Northvolt

I februari 2022 meddelade Northvolt att de kommer anlägga en batterifabrik i Kvarnsvedens gamla pappersbruk i Borlänge. Detta innebär att ca 1000 nya jobb kommer att behöva tillsättas bara inom Northvolt. Etableringen kommer att påverka hela regionen bland annat genom förmodad inflyttning och behov av mark för bostäder och verksamheter. Fabriken räknas vara i bruk 2024 och kommer stärka både Falun som kommun och hela region Dalarna.

Regementsetableringen

Från och med hösten 2022 ska Dalaregementet ta emot upp emot 150 värnpliktiga som genomför sin grundutbildning i Falun. Utbildningen kommer att succesivt utökas de kommande åren fram till 2028. Falu kommun har bistått Försvarsmakten och Fortifikationsverket i planerna för etableringen.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Styrmodellen ska säkerställa att den politiska viljeriktningen får genomslag i verksamheterna, att verksamheterna håller en god kvalitet samt att den ekonomiska hushållningen säkerställs. Under hösten 2022 kommer en mindre revidering av styrmodellen ske med fokus på tidplan och giltighetstid för programmet för mandatperioden.

Planering

Planering sker både långsiktigt, över en mandatperiod och per år. Med lång sikt avses den kommunövergripande visionen, målarbete med Agenda 2030, översiktsplan samt kommunövergripande program.

För varje mandatperiod upprättar den politiska ledningen ett mandatperiodsprogram där den politiska viljeriktningen framgår. Där tydliggörs vilka prioriteringar som måste göras för att uppnå målsättningen i den långsiktiga planeringen. I programmet uttrycks även kommunfullmäktiges mål, till varje mål finns ett antal indikatorer som följs upp regelbundet. Programmet för mandatperioden ska arbetas fram under vintern 2022/2023 med målsättningen att beslut fattas i kommunfullmäktige senast i april.

Enligt kommunallagen ska kommunen varje år upprätta en budget för nästa kalenderår (budgetår). De politiska prioriteringarna för nästkommande år och de två efterföljande åren fastläggs i en Årsplan med budget som beslutas av kommunfullmäktige i juni året före budgetåret.

På kortare sikt upprättar respektive nämnd en verksamhetsplan. Verksamhetsplanen utgår ifrån programmet för mandatperioden och kommunfullmäktiges mål samt antagen budget. Varje nämnd har även möjlighet att lägga till egna verksamhetsmål. För att skapa långsiktiga planeringsförutsättningar även för nämnden gäller verksamhetsplanens mål under hela mandatperioden.

Uppföljning

Uppföljning av budget och verksamhetsplaner sker två gånger om året, i enlighet med 2018:597 Lag om kommunal bokföring och redovisning.

I september presenteras delårsrapporten (per 31/8) vilket är en förenklad rapport med uppföljning av mål, verksamhet och resultat. Delårsrapporten innehåller även en ekonomisk redovisning och finansiell analys.

Ett enskilt år följs upp i kommunens årsredovisning. I årsredovisningen beskrivs utfallet av verksamheten både kvantitativt och kvalitativt. Årsredovisningen ska också ge förtroendevalda en uppföljning och analys av måluppfyllelsen utifrån de mål som angavs i Årsplan med budget.

Utöver detta så görs en uppföljning av främst ekonomi och personal i två periodrapporter. Periodrapporterna redovisas per 30 april samt 30 oktober.

Styrning av kommunkoncernen

En väsentlig del av den kommunala verksamheten bedrivs i bolagsform. Stora ekonomiska värden är samlade i bolagen och bolagens ekonomiska utveckling har kommit att få en allt större betydelse även för kommunens ekonomi. Det är därför viktigt att även den verksamhet som bedrivs i bolagsform samordnas med kommunens övriga verksamhet.

Den genomlysning av kommunens ägarstyrning som pågått de senaste åren har resulterat i beslut om en reviderad företagspolicy samt reviderade bolagsordningar för kommunens helägda bolag. Syftet med uppdraget har varit en tydligare ansvars- och rollfördelning av ägarfunktionen i kommunkoncernen.

Under våren har nytt ägardirektiv beslutats av kommunfullmäktige för Lufab. Smärre justeringar har även skett avseende ägardirektiven för Falu Energi & Vatten samt för Kopparstaden.

Koncernstyrningen, enligt strukturen som beslutades för några år sedan, fortsätter att utvecklas genom kontinuerliga dialoger mellan moderbolaget Falu Stadshus och koncernbolagen.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska varje kommun ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och även i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer, det vill säga god ekonomisk hushållning ska präglade hela den kommunala koncernen. Det är kommunfullmäktiges uppgift att besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Nedan följer en avstämning och utvärdering av god ekonomisk hushållning i Falu kommun. Därefter följer en analys av den kommunala koncernens ekonomiska ställning.

Kommunfullmäktige fastställer årligen, i samband med budgetbeslutet för kommande år, kommunens mål för en god ekonomisk hushållning för kommunen.

Inom kommunkoncernen finns gemensamma prioriterade målområden för både för finansiella och verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning. För bolagen anges målsättningarna i ägardirektiven. Både för de helägda bolagen och för kommunen anges finansiella mål kopplat till resultat och soliditet. Kommunfullmäktiges prioriterade målområden riktar sig både till den kommunala organisationen och till de kommunala bolagen. Bolagen kan utfärda ytterligare egna riktlinjer och mål för finansiell planering. Respektive styrelse har ett självständigt ansvar för bolagets finansiella verksamheter och risker. Uppföljning av de kommunala bolagens finansiella mål sker i samband med årsredovisningen.

Sammanfattning av finansiella och verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning

Finansiella mål

Baserat på den prognos som lämnas för helåret 2022, bedöms kommunens samtliga tre finansiella mål kunna uppfyllas för 2022. Därmed är bedömningen att god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv kommer att uppnås.

De finansiella målen för de kommunala bolagen följs upp i samband med årsredovisningen.

Verksamhetsmässiga mål

Det pågår ett aktivt arbete för att uppfylla kommunfullmäktiges verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning. Utifrån det som ställs upp i Årsplan med budget 2022-2024 finns det aktiviteter under varje målområde som bidrar till den viljeriktning som anges.

Inom varje målområde finns ett antal indikatorer som redovisas. Det finns data på majoriteten av indikatorerna fram till 2021, dock har data för 2022 inte inkommit än. Främsta datakällan för indikatorerna är Kolada.se. Dock utifrån den befintliga data så går det konstatera;

Inom målområde ett, God utbildning för alla, syns en nedåtgående trend inom flera av indikatorerna. Ett fördjupat analysarbete kommer behövas kring indikatorerna för målområde ett. Det redovisas aktiviteter för att få ett trenderbrott inom flertalet förvaltningar och sektorer. Positivt är att det har skett ett trenderbrott gällande elever i år 9 som är behöriga till gymnasiet.

Inom målområde två, Egen försörjning, redovisas aktiviteter som ska möta upp kommunfullmäktiges viljeriktning i årsplan med budget. Bland annat arbete med Jobbspår, vuxenutbildning och sommarjobb har genomförts och pågår under 2022. Indikatorerna kommer att uppdateras på kolada.se kontinuerligt under tertiäl tre och en tydligare sammanställning av målområdet kommer att ske i

Årsredovisningen 2022. Det som kan konstateras är att arbetet för att bidra till egenförsörjning pågår aktivt.

Inom målområde tre, Växande näringsliv, visar indikatorerna en bibehållen trend. En kommunövergripande aktivitet som syftar till att utveckla näringslivet är den handlingsplan som tagits fram kopplat till näringslivsstrategin. Handlingsplanen förtydligar intensionerna i strategin och kopplar tydligt samman flera nämnders aktiviteter inom området.

Inom målområde fyra, Attraktiv boendekommun, syns i dagsläget inte någon direkt förändring bland indikatorerna. Dock pågår det ett intensivt arbete från nämnderna för att möta upp kommunfullmäktiges viljeriktning. Vid årets slut kommer resultat från medborgarundersökningen vilket är majoriteten av indikatorerna, men också en tydlig fingervisning om nämndernas arbete ger resultat.

Inom målområde fem, Bekämpa klimatförändringen, har ett stort arbete för att ställa om kommunens fordonsflotta initierats. En handlingsplan har arbetats fram för att driva omställningen vilket kommer att långsiktigt ge resultat i den kopplade indikatorn. Klimatförändringen är ett svårt område att följa upp då mycket av arbetet har en global kontext, det som kan konstateras är att utsläppen inom Falu kommun kontinuerligt minskar vilket är en positiv trend.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att måluppfyllelse inte sker inom årets åtta första månader. Sannolikt kommer inte måluppfyllelse ske under 2022, men dessa mål är långsiktiga mål som sätter en hög ambition för kommunen. Arbetet som sker inom respektive nämnd och utskott visar på ett intensivt arbete för att möta upp dessa långsiktiga mål och förhoppningen är att se trendbrott i indikatorer i slutet av året.

Finansiella mål för kommunen

I det finansiella perspektivet handlar god ekonomisk hushållning främst om att säkerställa att varje generation själv bär kostnaderna för den service som den konsumerar. Det innebär också att ingen kommande generation ska behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat.

De finansiella mål som kommunfullmäktige har fastställt för att säkerställa att Falu kommun har en god ekonomisk hushållning är:

1. Kommunens resultat ska uppgå till minst 2 procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning under 2021-2022

Sedan 2006 har kommunen haft som finansiell målsättning att resultatet ska uppgå till minst två procent av skatteintäkter och utjämning. Motiven till att uppnå ett sådant överskott är till exempel kommande års investeringsbehov, ökade kostnader för avtalspensioner, strävan att stärka soliditeten och en reserv för oförutsedda händelser.

Resultatet, inklusive upplösning för pensionskostnader, för delåret 2022 uppgår till 191 mnkr vilket motsvarar 7 procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.

Prognosen för helåret 2022 visar på ett resultat om 106 mnkr, vilket motsvarar 2,6 procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning. Prognosen innebär därmed att målet kommer uppfyllas 2022.

2. Soliditeten inklusive ansvarsförbindelse för pensioner, ska förbättras

Soliditet innebär ett mått på hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats med eget kapital, det vill säga inte genom lån. Ju högre soliditet kommunen har, desto lägre är skuldsättningen. Soliditeten har ökat från cirka minus 35 procent år 2007 till plus 20 procent vid delåret 2022. Att soliditeten ökat förklaras av ökade anläggningstillgångar och ökade likvida medel, kombinerat med

högre resultat. De framtida investeringarna är omfattande vilket kan innebära att soliditeten kan komma att försämrans under kommande år.

Målet bedöms därmed bli uppfyllt 2022.

3. Självfinansieringsgraden, under en 5-årsperiod, ska vara minst 50 procent

Självfinansieringsgraden i kommunen de senaste fem åren, 2018-delår 2022, uppgår till 82 procent. Målet bedöms därmed kunna uppfyllas 2022.

Verksamhetsmässiga mål med betydelse för god ekonomisk hushållning

Nedan redogörs för uppföljningen av de mål som avser de verksamhetsmässiga mål som benämns i kommunallagen 11 kap, 6§. Under slutet av 2020 antog kommunfullmäktige en reviderad styrmodell där Agenda 2030 inkluderades i den långsiktiga planeringen. I Årsplan med budget 2022–2024 beskrivs fem prioriterade målområden och mål. Syftet med målområden var att inom ramen för ett begränsat antal målområden få en träffbild på flera mål inom Agenda 2030. Genom att med bredare målområden sedan fokusera arbetet kring resultatmål, vilka är förankrade i ett antal indikatorer.

Dessa indikatorer, tillsammans med aktiviteter och projekt ska följas upp i både delårsrapporten och årsbokslutet för 2022. Underlaget för uppföljning är nämndernas och bolagens verksamhetsplaner och delårsrapporter. Nedan följer en uppföljning av de aktiviteter och projekt som genomförts för att verksamheterna ska bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges mål.

Indikatorerna som kommunfullmäktige har fattat beslut om hämtas i första hand från databasen Kolada¹. Där publiceras utvalda nyckeltal för att följa arbetet med Agenda 2030 vilka uppdateras löpande. Tyvärr görs denna uppdatering oftast årligen, vilket gör att det kan vara svårt till delårsbokslutet att påvisa hur måluppfyllelsen går, enkom genom dessa indikatorer.

¹ Kolada är en statistikdatabas som tillhandahålls av RKA (Rådet för främjandet av kommunala analyser). Detta är en ideell organisation med SKR och Svenska staten som medlemmar. Kolada samlar befintlig data från ex. SCB, Socialstyrelsen och andra svenska myndigheter

God utbildning för alla

”Fler elever ska lämna grundskolan, gymnasiet och vuxenutbildningen med goda kunskaper som möter det hållbara samhällets och arbetslivets krav på kompetens. Vi ska samverka för att främja god hälsa, medvetna utbildningsval och livslångt lärande. Målet har fokus på att minska social och ekonomisk utsatthet.”

Arbetet med att öka andelen elever i åk 9 som är behöriga till gymnasiet har gett resultat. Förbättrad kontinuerlig uppföljning på rektorsnivå samt insatser för förstärkt lust att lära bedöms påverkat resultatet positivt. Gymnasiebehörighet för årskurs 9 visar preliminärt på en ökning från 80,5% till 83,5% från läsåret 20/21 till läsåret 21/22. Pojkars resultat understiger generellt flickornas.

Gymnasieelevernas genomsnittliga betygspoäng efter genomförda gymnasiestudier är fortsatt hög. Preliminär statistik visar på liknande nivå (14,8) som år 2021. Hög lärarbehörighet, högt engagemang, välutrustade methodsalar, gott samarbetet med yrkesbranscherna samt väl fungerade stöd till lärare och elever från de lokala elevhälsoteamen och den centrala elevhälsan, bidrar till resultaten.

Regionala samverkan sker genom den ideella föreningen DalaWux, där Dalarnas 15 kommuner ingår. Syftet är att tillsammans utveckla vuxenutbildningen till att bli en väl fungerande aktör i den regionala strukturen för kompetensförsörjning. Eleverna har möjlighet söka utbildningar inom Dalawux och antas till dessa under förutsättning att inte hemkommunen erbjuder samma utbildning.

Inom Komvux på grundläggande nivå och Komvux som särskild utbildning, ser kommunen till att utforma och anpassa upplägget av utbildningen/ undervisningen så att eleverna ska kunna utvecklas så långt som möjligt. Hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och funktionsvariationer för att ge bästa möjliga studiemiljö, schema, gruppstorlek och undervisningsupplägg. Stöd av specialpedagog och möjlighet till olika studietakter och förlängning av kursen om det behövs.

Genom det kommunala aktivitetsansvaret, KAA bedriver kommunen uppsökande verksamhet för att komma i kontakt med ungdomar som hoppat av skolan.

För att främja andelen lärare med lärarlegitimation är kompetensförsörjningsarbetet viktigt. Detta fortskrider på central och lokal nivå och genomförs partsgemensamt mellan arbetsgivaren, Lärarförbundet och Lärarnas Riksförbund. Det finns en centralt framtagen handlingsplan som revideras löpande. Även om arbetet tar utgångspunkt i läraravtalet arbetar arbetsgivaren för att finna aktiviteter som även gynnar övriga yrkesgrupper.

Kultur- och fritidsnämnden har i sin verksamhet bidragit till god utbildning för alla genom att skapa goda förutsättningar för skola och folkbildning och trygga det livslånga lärandet. En inspirerande och aktiv fritid med fokus på lek och kreativitet som utvecklar förmågan att lära på djupet har under perioden erbjudits via egen verksamhet och genom stöd till föreningsliv och studieförbund. Kultur- och fritidsförvaltningen har under perioden erbjudit kulturteam för ett lärande med hjälp av estetiska språk, samt varit engagerade i verksamhet för centrum för flerspråkighet och särskolan.

Under sommaren samordnade kultur- och fritidsförvaltningen en bredd av kultur- och idrottsaktiviteter under Bästa lovet där barn och unga gavs möjlighet att förbättra sina kunskaper inom simning, skapande, läsning och språk, samt social interaktion med andra barn och vuxna.

För att höja kompetensen och bibehålla medarbetare har omvårdnadsnämnden satsat på att göra det möjligt för medarbetare att studera till undersköterska. Via äldreomsorgslyftet erbjuds såväl vikarier som tillsvidareanställda att kombinera studier med arbete.

Indikatorsuppföljning för målområde God utbildning för alla²

1. God utbildning för alla		Målvärde för indikatorn						
Koppling Agenda 2030	Indikatorer	2019	2020	2021	TREND 2016 - 2021	2022	2023	2024
Mål 4.1 - likvärdig utbildning av god kvalitet	Lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskola åk 1-9, kommunala skolor, andel (%)	69,8	69,1	68		72	73	74
Mål 4.2 - God utbildning för alla	Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)	83,4	85,2	83,3		Öka		
Mål 4.1 likvärdig utbildning av god kvalitet, 4.5 - minskande utbildningsskillnader mellan könen samt Mål 5 - jämställdhet	Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesproven i SV, Sv2 och MA, lägeskommun, genomsnittlig andel (%)	58	-	-		70	71	72
	- andel (%) Pojkar	51	-	-				
	- andel (%) Flickor	65	-	-				
Mål 4.1 likvärdig utbildning av god kvalitet, 4.5 - minskande utbildningsskillnader mellan könen samt Mål 5 - jämställdhet	Elever i åk 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (som eleven läser), lägeskommun, andel (%) Totalt	77,4	77,3	72,9		84	85	85
	- andel (%) Pojkar	73,3	75,3	68,9		Ökar		85
	- andel (%) Flickor	81,7	79,1	77,0		Ökar		85
Mål 4.1 likvärdig utbildning av god kvalitet	Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%) Totalt	87	88,8	88,3		91	92	92
	- andel (%) Pojkar	85	87,3	86,9		Ökar		
	- andel (%) Flickor	89	90,6	89,8		Ökar		
Mål 4.1 - likvärdig utbildning av god kvalitet	Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun	72,7	77,8	73,3		79	80	81
	- andel (%) Pojkar	69,9	74	70,8		Ökar		
	- andel (%) Flickor	75,4	81,3	76,4		Ökar		
	Andel tjänstgörande lärare i Falu kommun som är 65 år eller äldre							6%

Egen försörjning

"Fler ska komma i arbete och egen försörjning – Vi ska samverka med fokus på jobb, utbildning och matchning liksom hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande insatser för att minska ohälsa och skapa förutsättning för ett självständigt liv."

Det övergripande uppdraget är att fler ska få möjlighet till egen försörjning genom en förbättrad matchning mot befintliga arbetsuppgifter samtidigt som Falu kommun säkerställer en fungerande verksamhet.

Jobbspår är en del i att se till det kompetensförsörjningsbehov som finns både hos företag och arbetsplatser i Falu kommun. Deltagare som tillhör arbetskraftsresursen från främst arbetsmarknadsenheten och enheten för ekonomiskt bistånd rustas med utbildning och praktisk erfarenhet för att bli anställningsbara.

Arbetslivs- och socialförvaltningen har tillsammans med Näringslivskontoret beställt en arbetsmarknadsanalys som visade på att kompetensförsörjningsutmaningen är stor i Falun, där fokus ska ligga på att behålla ett rikt näringsliv och att säkerställa välfärden, ex förskola och äldreomsorg. Då denna analys är präglad av pandemin så kommer en ny analys beställas, också för att se Northvolt effekt för Falun.

Stödande insatser i kombinationsutbildningar inom den kommunala vuxenutbildningen, kan bestå av olika insatser som kan kombineras utöver det som redan erbjuds inom ramen för utbildningen. Insatserna kan till exempel handla om att öka flexibiliteten, ge extra stöd i form av speciallärare, yrkessvenska, tvåläraresystem, språkstödare mm.

² Indikatorn gällande Andel tjänstgörande lärare [---] går i dagsläget inte att få ut data kring. Närmare analys av hur detta ska kunna ske kommer att genomföras under resterande del av 2022.

Ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsenheten, AME och vuxenutbildningen, har ett pågående arbete med att korta ledtiderna till insatser för försörjningsstöd. Tvärgruppsarbetet kallas ”Fler falubor till egen försörjning”. Under delåret har ett analysarbete genomförts tillsammans med IT-avdelningen. I analysen har data från samtliga verksamhetssystem bearbetas för att se vilka insatser som ger resultat och vilka målgrupper tagit del av insatserna.

Under våren avslutades förstudien inom ramen för ”Rätt använd kompetens”, där bland annat Personalkontorets tidigare ESF-projekt ”Breddad rekrytering” lyfts fram som en framgångsfaktor. Dialog pågår med arbetslivs- och socialförvaltningen, omvårdnadsförvaltningen och sektor service om nästa steg inklusive personella och finansiella resurser för att avlägsna de hinder som står i vägen för en matchning mellan tillgänglig arbetskraft och kommunala uppdrag.

Som samordnande part har personalkontoret stöttat omvårdnadsförvaltningen med en projektbeskrivning för att utreda och klargöra de kortsiktiga och långsiktiga och ekonomiska förutsättningarna för att bedriva en verksamhet där timanställda inte behövs.

Sektor service har kunnat erbjuda praktikplatser och feriearbete. Andelen feriejobbare har mer än fördubblats mellan 2021 och 2022. För många unga är sommarjobb första introduktionen till arbetslivet. Även kultur- och fritidsförvaltningen ser detta som ett prioriterat arbete och har under sommaren 2022 möjliggjort för ca 20 ungdomar att under tre veckor jobba inom förvaltningens verksamheter.

Kultur- och fritidsförvaltningen har haft samarbeten med SFI:s språkcafé och Ungdomsslussen vars verksamhet syftar till att skapa goda förutsättningar för deltagarna att genom studier eller jobb bli delaktiga i samhället. Förvaltningen har också varit delaktiga i utvecklingen av IT-värdar som har börjat arbeta på Falu Stadsbibliotek och Kontaktcenter. De hjälper invånarna med digitala utmaningar, och ges själva en möjlighet att utvecklas i svenska språket.

Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar aktivt med samverkansmodellen skola-arbetsliv. Detta ska leda till att fler unga från gymnasieskolans IM-program och gymnasiesärskolan kommer ut i aktiviteter, fortsatta studier, arbete eller daglig verksamhet efter gymnasiet. Samtliga elever på gymnasiet erbjuds att läsa kurser inom entreprenörskap och detta verkar gynnsamt för att starta företag och bli självförsörjande

Indikatorsuppföljning för målområde Egen försörjning

2. Egen försörjning					Målvärde för indikatorn			
Koppling Agenda 2030	Indikatorer	2019	2020	2021	TREND 2016 - 2021	2022	2023	2024
Mål 1.1 Ingen Fattigdom	Inv. 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)	7,1	7,1					
Mål 4	Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning, hemkommun, andel (%) Totalt	83,0	82,3					Ökar
	- andel (%) Män	84,7	85,9					
	- andel (%) Kvinnor	81,8	79,6					
Mål 8.5 Anständiga arbetsvillkor och ek. tillväxt, 5.1 Jämställdhet	Långtidsarbetslöshet 25-64 år årsmedelvärde, andel (%) av bef. Totalt	2,6	2,9					Minskar
	- andel (%) av bef. Män	2,7	3,0					
	- andel (%) av bef. Kvinnor	2,6	2,8					
Mål 8.6 Anständiga arbetsvillkor och ek. tillväxt.	Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	5,2						Minskar
	- andel (%) män	5,6		Publ. v 52				
	- andel (%) kvinnor	4,9						
Mål 10 Minskad ojämlikhet, Mål 5.1 Jämställdhet	Förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, vistelsetid 4-6 år, andel (%) Totalt	66	58,4					Ökar
	- andel (%) Män	73,3	66,5					75%
	- andel (%) Kvinnor	54,6	47,7					60%
	Demografisk försörjningskvot	0,84	0,85	0,87				Minskar

Växande näringsliv

”Företagsamhet, entreprenörskap och företagsklimat ska utvecklas positivt. Näringslivet ska ges goda förutsättningar att växa utifrån infrastrukturbehov och service.”

Företagsamhet, entreprenörskap och ett gott företagsklimat skapar förutsättningar för jobb och välfärd. Falun kommun arbetar aktivt för att skapa ett gott företagsklimat i Falun och skapa förutsättningar för expansion och utveckling av befintliga samt nya företagare.

Tidig dialog i upphandlingar bjuder in lokala näringslivet inför en upphandling att kunna forma den för att möjliggöra för lokala entreprenörer att lämna anbud.

Kultur- och fritidsnämnden har under perioden bidragit till att skapa en hållbar destination i världsklass inom temaområdena outdoor, kultur och idrott. Världsarvet Falun har genom ett projekt tillsammans med Visit Dalarna och Siljan Geopark beviljats medel från Tillväxtverket för att utveckla besöksnäringen och digitala visitors center. Projektet syftar till att skapa ett engagemang hos entreprenörer och för Världsarvet Falun skapa en tydligare helhetsbild för besökare.

Genom god samverkan internt i kommunorganisationen, mellan näringsliv, företagsfrämjande organisationer och offentlig sektor skapas förutsättningar för ett hållbart växande Falun. Som ett led i att miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen vill erbjuda ett brett, samlat stöd genom hela samhällsbyggnadsprocessen deltar representanter från förvaltningens olika avdelningar på möten med intressenter utifrån intressentens egna behov på företagslotsar och mark- och exploateringslotsar.

Kommunen ska kännetecknas av enkelhet och dialog genom en väg in. I Svenskt Näringslivs enkätundersökning hamnade Falun på samma värde som förra året vad gäller det sammanfattande omdömet om det lokala företagsklimatet. Det som företagarna lyfter som högst prioriterade åtgärderna att arbeta med bättre dialog mellan kommun och företagen, snabbare handläggning och bättre förståelse för företagande hos kommunens beslutsfattare, förbättrad lokal infrastruktur och ökad samverkan mellan skola och näringsliv. Dessa är områden som lyfts i Näringslivsstrategin och arbetet med insatser utifrån denna pågår enligt plan och nu ligger fokus på att planera för aktiviteter inför kommande år.

I januari startade UF-lotsen upp. UF-lotsen fungerar likt de andra lotsarna på näringslivskontoret men ska vara en snabbare väg in för UF-företagare. I och med att UF-företagen finns under en begränsad tid behöver UF-företagarna svar på sina frågor snabbt.

Indikatorsuppföljning för målområde Växande näringsliv³

3. Växande näringsliv		Målvärde för indikatorn						
Koppling Agenda 2030	Indikatorer	2019	2020	2021	TREND 2016 - 2021	2022	2023	2024
Mål 11.1 säkra tillgång för alla till hållbara bostäder	Bostäder, antal nya per år, total	152	247	199		300	300	300
Mål 8.1 Upprätthålla ekonomisk tillväxt per capita	Bruttoregionalprodukt (BRP) kr/inv.					Ökande		
	Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI	76	77	74		78	79	80
	Företagsklimat enligt Svenskt näringsliv - Vilket sammanfattande omdöme vill du ge företagsklimatet i kommunen (företagare)	3,22	3,23	3,32		3,3	3,4	3,5
Mål 8.3 Underlätta för företagande	Andel företagsamma av den arbetsföra befolkningen 16-74 år (%)	11,87	12,14			12.1	12.2	12.3
	Andel företagsamma kvinnor	7,16						
	Andel företagsamma ungdomar	4,93						

Attraktiv boendekommun

”Attraktiva miljöer ska bevaras, utveckla och skapas i hela Falu kommun. Medborgarundersökningen ska utvecklas positivt och vi ska vara en trygg kommun dit människor vill flytta, leva, verka och bo.”

Arbetet med Trygg och säker stadskärna har fortgått och fördjupats under första halvåret 2022. Bland annat har en ordinarie kommunpolis kommit på plats och tillsammans med polisen och Örebro universitet har Falu kommun inlett ett samarbete för att få fördjupade analyser av förekomsten av brott och otrygghet, samt vilka insatser som kan sättas in för att motverka dessa.

Som en del i arbetet med att stärka bilden av Falun som en attraktiv boendekommun har det under våren och sommaren genomförts en marknadsföringskampanj med fokus på Världsarvsstaden Falun. Där har syftet varit att locka till besök och att bygga ett intresse för Falun som plats att bo, verka och leva.

I maj beslutade Internationella Skidförbundet att Falun kommer att få arrangera VM 2027 i de nordiska grenarna längdåkning, backhoppning och nordisk kombination. I kampanjarbetet har sektor ledningsstöd varit drivande från kommunens sida. Lugnetanläggningen har förberetts för att möjliggöra ytterligare mästerskapstävlingar. Under perioden har de första världscuptävlingarna inom mountainbike genomförts och under vintern kommer freeski- och snowboardåkare till Falun för världscupen i Big Air.

I den fortsatta bredbandsutbyggnaden byggs områden planerade 2022 ut och följer nätägarnas tidsplaner. Prioriteringar för 2023 har föreslagits med beslut i KSU (§29) och operatörer lämnar in ansökningar senast under augusti till PTS för fortsatt utbyggnad framöver.

Kultur- och fritidsnämnden har under perioden arbetat för att det ska vara enkelt för Faluborna att hitta något att engagera sig i som motsvarar ens förmågor, kunskaper och intressen. Den nya öppna verksamheten Kreativ verkstad har fortgått under hela perioden och utbudet har anpassats efter Falubornas önskemål och initiativ.

En större satsning på öppen verksamhet gjordes under sommarlovet där det fanns en bredd av kultur- och idrottsaktiviteter att prova på i hela kommunen. En särskild satsning gjordes på sommarkulturskola där utbudet togs fram under våren genom enkäter och intervjuer med barn och unga. Tillsammans med några av Faluns fotbollsföreningar arbetar förvaltningen med utveckling av

³Indikatorn för bostäder, antal nya per år, total har reviderats i innebörd och innehåller antal slutbesked på bostäder (lägenheter) 2021. Detta inkluderar enbostadshus, flerbostadshus samt övriga bostäder. I övriga bostäder innefattas radhus, kedjehus, parhus, gruppboenden, vård- och omsorgsboenden, studentboenden etc.) Bruttoregionalprodukt (BRP) kr/inv. uppdateras inte längre. Presenterad data går mellan 2016-2018

anläggningar för fotboll. Detta för att svara upp mot det behov av tränings- och matchtider som redan idag är en utmaning att skapa förutsättningar för.

Kultur- och fritidsförvaltningen deltar, tillsammans med barn- och utbildningsförvaltningen och internationella rådet i ett ICLD-projekt som finansieras av SIDA med syfte att öka ungdomsdemokratien.

Kulturskolan har genom medel från Kulturrådet stärkt enhetens kunskap inom barnrätt genom att utbilda medarbetare till barnrättstrateger. Under följande verksamhetsår kommer kulturskolans arbete att utvecklas för ökad delaktighet hos barn och unga.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen bidrar till en attraktiv boendekommun genom fysisk planering, tillhandahållande av så väl attraktiv boende- som verksamhetsmark samt att jobba utifrån ett samhällsbyggande som ska leda till ett klimat- och miljöanpassat samhälle som står starkt över tid. En viktig förutsättning är att öka kommunens markreserv. Gällande markinnehavet pågår ett större och omfattande markköp om 93 ha som förväntas slutföras hösten 2022. Planberedskapen är fortsatt hög och vid ingången av 2022 fanns en planberedskap på 900 lgh i Falu kommun. I år erbjuds maximalt fyra småhustomter vilken innebär att målet med att erbjuda 20 tomter per år inte kommer att nås. .

Skötseln och driften av kommunens vägar, park- och skogsmark samt stadsmiljöer är även de viktiga verksamhetsområden som är starkt förknippade med hur attraktiv och trygg kommunen upplevs liksom enkelheten att transportera sig. Uppdrag gällande infarterna till Falun är på gång och en projektorganisation är tillsatt. Under första halvåret har revidering av driftbidrag för vägföreningar påbörjats.

Omvårdnadsnämndens boendeplan har reviderats med anledning av att vård- och omsorgsboendet Herrhagsgården behöver renoveras. Arbetet kring renoveringen har skett i samverkan med Sektor Service.

Indikatorsuppföljning för målområde Attraktiv boendekommun

4. Attraktiv boendekommun					Målvärde för indikatorn			
Koppling Agenda 2030	Indikatorer	2019	2020	2021	TREND 2016 - 2021	2022	2023	2024
Övergripande indikator	Nettoinflyttning Falu kommun	402	122	182		300	300	300
	Placering i tidningen Fokus undersökning Bästa Att Leva i landsbygdskommuner	6						Bibehåll
Mål 8.3 Underlätta för företagande, Mål 11 Hållbara städer och samhällen (mellan stad och land)	Placering i tidningen Fokus undersökning Bästa Att Leva i kategori: Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner	64	67	51				Bibehåll
	Placering i tidningen Fokus undersökning Bästa Att Leva i kategori: Totalranking	2	2	2				Bibehåll
	Placering Dagens Samhälle Agenda 2030 ranking: småstads- och landsbygdskommuner							
Medborgarundersökningen /SCB	Hur tycker du följande fungerar i din kommun? Tillgången till kommunal service utanför kommunens centralort, t.ex. skola, äldreomsorg, bibliotek. (Andel positiva svar)			75%				
	Vad tycker du om utbudet av ställen för unga att träffas på i kommunen? (t.ex. fritidsgårdar, ungdomsklubbar) (Andel positiva svar)			14%				
	Vad tycker du om utbudet av ställen för äldre att träffas på i kommunen? (t.ex. träffpunkter) (Andel positiva svar)			46%				
	Hur orolig är du för att det kommer ske en allvarlig samhällsstörning i kommunen? (t.ex. skogsbrand, översvämning)			24%				
	Vad tycker du om möjligheterna som kommunens invånare har att delta aktivt i arbetet med utveckling av kommunen? (t.ex. medborgardialoger, samråd)			39%				

Bekämpa klimatförändringen

”Vi ska öka takten i klimatomställningen för att möta klimatkrisen, vi har fokus på att utsläppen ska minska, inte minst i kommunens egna verksamheter.”

Att ställa miljö- och klimatkrav i kommunens upphandlingar ligger i linje med nationella miljömål, Agenda 2030 samt lagstiftning. Offentliga inköp behöver användas som ett strategiskt verktyg för att målen ska kunna uppnås. I upphandlingssamverkan inom ramen för den gemensamma upphandlingsnämnden arbetar kommunernas miljöstrategier tillsammans för att prioritera de viktigaste upphandlingarna där särskild miljöskunskap efterfrågas.

Flödesfrämjande insatser görs i vattendragen runt Falun för att undvika översvämningar exempelvis i centrala Falun och i Sundborn. Vattnet måste kunna flöda genom fler små vattendrag för att inte leta sig till enbart de stora vattendragen som därmed kan komma att översvämmas. Projektet att rena sjön Tisken är ytterligare försenat på grund av ny lagstiftning som Länsstyrelsen analyserar innebörden av.

Ett stort arbete har under våren gjorts för att minska kommunens koldioxidutsläpp. Arbetet har lett fram till en ny rutin för inköp av fordon som bland annat innebär att antalet fordon som kommunen äger och använder ska minskas och successivt bytas ut till fler eldrivna fordon. Representanter från flera förvaltningar har deltagit i arbetsgrupper i framtagande av nya rutiner vad gäller hantering av kommunens fordon i syfte att nå en fossilfri fordonsflotta.

Samtliga kommunens medarbetare har nu möjlighet att inkomma med ansökningar för att söka medel för projekt som anknyter till Agenda 2030. Alla projektpengar fördelades inte ut under våren 2022. Inför nästa sökomgång görs därför en mer omfattande marknadsföring till Falu kommuns anställda. Exempel på Agenda 2030-projekt som beviljats är projekt rörande att minska fallolyckor, att införa ett verktyg för koldioxidbudget samt projekt för att öka valdeltagandet i bostadsområden med lågt valdeltagande.

Under våren har ca 350 medarbetare inom sektor service haft en första introduktion till Hållbarhetshjulet och arbetet med agenda 2030. En planering för hösten är gjord.

Kultur- och fritidsnämnden har under perioden bidragit till att bekämpa klimatförändringen genom att utöka bibliotekets tjänster på landsbygden genom att införa Meröppet. Delar av förvaltningens verksamhet har under perioden erbjudits lokalt på landsbygden, detta minskar behovet av resande för att ta del av kommunens olika aktiviteter.

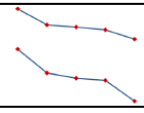
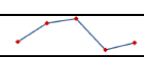
På världsarvetfalun.se finns filmer med instruktioner om byggnadsvård. Byggnadsvård i praktiken kommer mer praktiskt kunna ses vid etableringen av besökscentrum på Dikarbacken, som beräknas påbörjas under hösten.

Arbete med ekosystemtjänster och biologisk mångfald behövs för att säkerställa de ekosystem som människorna är beroende av i form av naturvård och rekreativsmöjligheter. Det pågår en reservatsbildning på kommunägd mark vid Olarsnäs vilken bedöms kunna slutföras under 2022. Arbetet med att ta fram ett Natur- och friluftslivsprogram pågår.

Under hösten 2022 testkörs två investeringsprojekt (Halldinska parken och Å-rummet, etapp 2) enligt checklistan för hållbart byggande. En utvärdering kommer ske i slutet av året.

Omvårdnadsförvaltningen har arbetat med att kvalitetssäkra såväl inköp som nyttjande av förbrukningsmaterial tex inkontinensskydd. Genom att minska engångs- och förbrukningsmaterialet minskar också miljöpåverkan.

Indikatorsuppföljning för målområde Bekämpa klimatförändringen

5. Bekämpa klimatförändringen					Målvärde för indikatorn			
Koppling Agenda 2030	Indikatorer	2019	2020	2021	TREND 2016 - 2021	2022	2023	2024
Mål 13 - Bekämpa klimatförändringen, Mål 11.6 minska städernas miljöpåverkan per person	Utsläppsminskning av växthusgaser co2-ekv totalt i geografiska området jämfört med 1990 i procent Utsläppsminskning av växthusgaser från transporter (CO2-ekv. ton/år) i geografiska området i procent jmf 2010	-41,2%	-45,0%			-44	-46	-50
	- Andel medborgare som ger höga betyg till gång- och cykelvägar							
Mål 12.5 minska mängden avfall	Insamlat hushållsavfall totalt, kg/person (Justerad)	445	461					
	Andel fossilbränslefria fordon i fordonsflottan, Falu kommun org	10%	10%	12%		30%	40%	50%
	Andel fossilbränslefria fordon i fordonsflottan, fordon som körs på HVO		85%					
	Andel fossilbränslefria fordon i fordonsflottan, Kopparstaden		23%					

Resultat och ekonomisk ställning

Utvärdering av Falu kommuns finansiella ställning utgår från ett koncernperspektiv och syftar till att bedöma utvecklingen av intäkter och kostnader, både utifrån det aktuella räkenskapsåret och utifrån utvecklingen över tid. Enskilda koncernenheter/verksamheter kommenteras där det är relevant.

Någon sammanställd redovisning upprättas ej i delårsrapporten. Istället redovisas resultaträkning med helårsprognos, för de kommunala koncernföretagen, utan elimineringar.

Utfall 220831	Falu Stadshus AB	Falu Energi & Vatten (koncern)	Koppar- staden AB	Lugnet i Falun AB	Högskolefast. Lugnet KB	Räddnings- tjänsten Dala Mitt
Belopp i mnkr						
Rörelsens intäkter	0,0	695,8	329,3	36,0	15,2	48,1
Rörelsekostnader	-0,2	-480,9	-208,4	-20,0	-6,1	-45,0
Avskrivningar	0,0	-94,8	-49,5	-11,0	-9,3	-1,8
Rörelseresultat	-0,2	120,1	71,5	5,0	-0,1	1,3
Finansnetto	-4,5	10,0	-10,0	-3,5	-1,1	-0,3
Resultat efter finansiella poster	-4,7	130,1	61,5	1,5	-1,2	1,0
Bokslutsdisposition	0,0	-18,0	0,0	0,0	1,2	0,0
Skatt på årets resultat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens resultat	-4,7	112,1	61,5	1,5	0,0	1,0
Prognos för helåret	8,3	152,0	82,7	0,5	0,0	0,0

Sammanfattning av det ekonomiska läget - kommunen

	Delår 2022	Prognos 2022	Budget 2022	Delår 2021
Verksamhetens intäkter	436	607	588	457
Verksamhetens kostnader	-2 857	-4 399	-4 324	-2 730
Av- och nedskrivningar	-105	-161	-157	-99
Verksamhetens nettokostnader	-2 526	-3 953	-3 893	-2 372
Skatteintäkter	2 177	3 255	3 183	2 037
Generella statsbidrag och utjämning	536	803	773	522
Verksamhetens resultat	187	105	63	187
Finansiella intäkter	17	22	22	14
Finansiella kostnader	-14	-21	-20	-9
Årets resultat	190	106	65	192
Upplösning reservering pensionskostnader	1	2	2	1
Årets resultat inkl. upplösning	191	108	67	193

Kommunkoncernen

Falu Energi & Vatten-koncernen redovisar ett resultat efter finansiella poster om cirka 130 mnkr, vilket är +85 procent jämfört med budget. Den positiva skillnaden beror främst på det fortsatt höga priset på producerad elkraft samt försäljning av erhållna utsläppsrätter. Det höga elpriset medför även dyra inköp för den el som säljs till elhandelskunderna. I övrigt är driftkostnaderna i nivå med lagd budget. Genomsnittliga ränta per tertial 2 uppgår till 1,1 procent vilket är lägre än lagd budget.

Koncernens resultat efter finansiella poster är +29 procent jämfört med föregående år. Även skillnaden mellan åren utgörs av fortsatt stigande priset på elkraft och utsläppsrätter.

Med anledning av det fortsatt höga prisläget på el och utsläppsrätter förväntas ett högre resultat än budgeterat. Prognos för helåret 2022 uppgår därför till 170 mnkr efter finansiella poster, vilket är cirka 48 procent högre än lagd budget.

Kopparstaden redovisar ett resultat efter finansnetto om 62 mnkr, vilket ligger i linje med budget. Liksom föregående år var det en hyreshöjning från 1 februari men i år var den också budgeterad från februari. Hyresbortfallet beroende på marknadsförutsättningar ligger något bättre medan hyresbortfall beroende på renoveringar eller skador ligger enligt budget. Nyproduktionen i Kungsgården är med i prognosen från 1 juni.

Klimatmässigt ett normalår vilket ger förbrukningskostnader på budgeterad nivå, förutom gällande el, där de höga elpriserna slår igenom trots att merparten av elproduktionen täcks av egen vindkraftsel. Finansnetto är lägre än budgeterat och detta beror främst på fortsatt låga räntor. Övriga kostnader ligger i linje med budget.

Resultatet är något lägre än motsvarande period föregående år vilket främst beror på de ökade priserna på el.

Prognosen visar ett bättre resultat än budget, trots högre elpriser. Detta beror främst på lägre ränta än budgeterat och att bolaget inte ökat skuldportföljen då de ännu inte kommit i gång med nästa stora projekt, Furiren. I prognosen har det inte tagits höjd för försäljningen av vårdcentralen/familjecentralen i Britsarvet då det är osäkert huruvida den kommer att verkställas under 2022.

Lugnet i Falun AB redovisar ett resultat efter finansnetto om 1,5 mnkr (3,1 mnkr). Inga större avvikelser inom bolagets intäkter och rörelsekostnader. Den ökade inflationen som drabbar Sverige och omvärlden påverkar bolaget under perioden genom ökade räntekostnader. Bolaget påverkas genom direkt ökade räntekostnader för den rörliga delen av skuldportföljen men även av stigande swapräntor vilket påverkar räntenivåer på nya räntebindningar.

Jämfört med motsvarande period föregående år har främst rörelsekostnaderna ökat.

Bolaget prognostiserar betydande ökade intäkter i jämförelse med budget. De ökade intäkterna kan härledas till att Lugnets nya badhus som bedöms överlämnas till verksamheten per november 2022 vilket innebär tillkommande hyresintäkter för badhuset under perioden november – december 2022. Dessutom kommer det höga elpriset innebära att intäkterna för de elkostnader som faktureras hyresgästerna att öka väsentligt.

Rörelsekostnader kommer öka betydande vilket dels beror på det höga elpriset som kommer att påverka bolagets kostnad för elhandel, ökningen är relativt dramatisk då bolagets största hyresgäst Falu kommun förbrukar stora mängder el under perioden september – december 2022. Bolaget prognosticerar kraftigt ökade pensionskostnader med anledning av inflationen samt diverse engångsregleringar i slutet av året.

Avskrivningar bedöms öka i jämförelse med budget med anledning av aktivering av Lugnets nya badhus. Dessutom upptäcktes röta i backarenans träläktare under sommaren, detta innebär att stora delar av träläktaren behöver bytas ut vilket resulterar i en nedskrivningskostnad.

Även bolagets räntekostnader ökar i jämförelse med budget vilket dels beror på stigande marknadsräntor med anledning av den stigande inflationen, dels beror på räntekostnader för badhuset under perioden november – december 2022. Sammanfattningsvis prognostiseras bolagets resultat för helåret till 0,5 mnkr i jämförelse med det budgeterade resultatet om 3,6 mnkr.

Falu Stadshus AB redovisar ett resultat som är i nivå med budget. Lån som tecknats före februari 2022 har gjort att räntenettet minskat mot samma period 2021. Efter februari 2022 har räntorna ökat kraftigt. Under augusti omsattes två lån på vardera 50 mnkr, med 1,7 procent fast ränta mot 3,0 procent fast ränta vilket gör att räntekostnaderna i prognosen är ca 0,8 mnkr högre än budgeterat.

Kommunen

Kommunens resultat för perioden januari till augusti 2022, uppgår till 190 mnkr (192 mnkr). Prognosen för helår visar på ett resultat om 106 mnkr, vilket är 41 mnkr högre än budget. Detta förklaras framför allt av högre skatteintäkter och bidrag från utjämningsystemen än budgeterat, +101 mnkr, högre riktade bidrag än budgeterat +35 mnkr där den stora parten står för ersättning för höga sjuklönekostnader som ej finns med i budget. Samtidigt ökade kostnader, bland annat personal -10 mnkr, till följd av pandemin samt svårigheter att lösa bemanning under sommaren inom flera verksamhetsområden. För övriga kostnader är prognosen -71 mnkr över budget, här ingår bland annat köp av skyddsmaterial, tillfälligt inhyrd personal, konsulttjänster och köp av verksamhet.

Verksamhetens intäkter uppgår till 436 mnkr (457 mnkr), vilket är 21 mnkr lägre än motsvarande period föregående år. I årets intäkter ingår dock jämförelsestörande poster om 21 mnkr (54 mnkr), vilket avser gatukostnads- och exploateringsersättningar, ersättning för sjuklönekostnader realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar. För 2021 ingår statsbidrag för ersättning merkostnader till följd av covid-19.

Riktade statsbidrag och driftbidrag för perioden uppgår till 179 mnkr (196 mnkr). Av dessa avser dock 20 mnkr (16 mnkr) ersättning för höga sjuklönekostnader. Exklusive dessa poster uppgår stats- och driftsbidrag till 159 mnkr. Motsvarande period föregående år uppgick riktade stats- och driftbidrag, exklusive ovan nämnd ersättning samt exklusive statsbidrag för coronarelaterade kostnader inom hälso- och sjukvård, till 161 mnkr. De riktade bidragen har således minskat med netto 2 mnkr jämfört med motsvarande period föregående år.

Intäkterna i form av gatukostnads- och exploateringsersättningar uppgår till 1 mnkr, vilket är väsentligt lägre än motsvarande period föregående då de uppgick till 18 mnkr. Att intäkterna är relativt låga förklaras av att ett flertal större projekt har skjutits fram till 2023.

Periodens skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsbidrag uppgår till 2 713 mnkr, vilket är en ökning med 154 mnkr jämfört med motsvarande period 2021 och 75 mnkr högre jämfört med budget. Både skatteintäkterna och utjämningsbidrag har ökat jämfört med 2021 och så även de generella statsbidragen.

Skatteutjämningsystemet syftar till att skapa likvärdiga förutsättningar för kommuner att genomföra det åtagande som en kommun har, oavsett inkomstförhållande och strukturella kostnadsskillnader. Till och med delåret 2022 fick Falu kommun 332 mnkr i inkomstutjämningsbidrag, vilket utslaget per invånare var 5 550 kronor (5 289 kronor). Avgiften till kostnadsutjämningsystemet uppgick till 41 mnkr (39 mnkr). Kostnadsutjämningsbidrag ska utjämnas för strukturella kostnadsskillnader avseende förhållandena i Falun jämfört med riket.

Nettot av inkomstutjämningsbidrag, kostnadsutjämningsbidrag och strukturbidrag samt införandebidrag jämförs med de för utjämningsåret anslagna medlen för kommuner. Om nettobeloppet överstiger anslaget ska en regleringsavgift erläggas. Om nettot uppgår till ett belopp mindre än anslaget utgår ett regleringsbidrag. Falu kommun har erhållit ett regleringsbidrag om 110 mnkr (118 mnkr) per 31 augusti 2022.

Utjämningsbidrag för LSS-kostnader innebar en intäkt på 29 mnkr, att jämföra med 20 mnkr föregående år.

Verksamhetens kostnader uppgår till 2 857 mnkr, vilket är en ökning med 127 mnkr eller 4,6 procent jämfört med motsvarande period föregående år. Detta förklaras delvis av att omvärldsfaktorer såsom

inflation, råvaru- och materialbrist samt att kriget i Ukraina har lett till prisökningar inom ett antal områden, såsom drivmedel, el, livsmedel och byggmaterial. Kostnaderna för köp av verksamhet har ökat med 33 mnkr jämfört med motsvarande period föregående år. Stor del av dessa kostnader avser köp av placeringar inom HVB- och familjehem samt öppenvård.

Kommunens personalkostnader, inklusive pensionskostnader, uppgår till 1 670 mnkr, vilket är en ökning med 65 mnkr, motsvarande 4 procent med samma period föregående år. Personalkostnadernas andel av verksamheternas kostnader utgör 58 procent, vilket är en procentenhet lägre jämfört med motsvarande period föregående år. Kommunens totala personalkostnader är högre än budgeterat. Detta förklaras till viss del av den fortsatta pandemin, då kostnader för vikarier ökat då man inte har kunnat optimera bemanningen genom flytt av personal som sker vid ett normalläge utan pandemi. Inom vissa förvaltningar är det även svårigheter att rekrytera personal samt en hög sjukfrånvaro, vilket har lett till höga kostnader för kvalificerad övertid. Även extra kostnader för vikarier samt bonus till personal som jobbat extra och/eller flyttat sin semester under sommaren har bidragit till de ökade personalkostnaderna.

I kommunens personalkostnader ingår pensionskostnader inklusive löneskatt med 134 mnkr jämfört med 148 mnkr föregående år. Föregående år gjordes en förändring i livslängdsantagandet enligt RIPS (Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld), vilket ledde till en ökad kostnad. Under 2022 medför förändring i prognosparametrar för basbelopp och löneökningar att pensionskostnaden minskar. Jämfört med tidigare erhållen prognos är det dock en viss ökning, till följd av högre prognos för den avgiftsbestämda pensionen. Detta till följd av nya anställningar samt högre uppräknings. Pensionsutbetalningarna är högre än tidigare lämnad prognos då fler valt att påbörja sin pension i förtid.

Av- och nedskrivningar på anläggningstillgångar uppgår till 105 mnkr vilket är 6 mnkr högre än samma period föregående år. Ökningen kan förklaras av att fler investeringar tagits i drift, vilket leder till ökade avskrivningar.

Utveckling av intäkter och kostnader

På lång sikt kan inte de löpande kostnaderna överstiga de löpande intäkterna utan att kommunens ekonomi urholkas. Kommunen kan dessutom komma att bryta mot kommunallagens krav om balans. Ett sätt att mäta detta är att sätta samtliga löpande kostnader (inklusive netto av finansiella poster) i relation till intäkterna från skatter, statsbidrag och utjämning. Uppgår denna relation till mindre än 100 procent har kommunen en balans mellan intäkter och kostnader. För att generera ett överskott och därmed värdesäkra det egna kapitalet ska intäkterna överstiga kostnaderna. Verksamhetens nettokostnad, inklusive avskrivningar och pensioner, uppgår för delåret 2022 till 92 procent av skatteintäkter och bidrag. Nettokostnaderna har ökat med 7 procent (3 procent) jämfört med motsvarande period föregående år.

Budgetföljsamhet

En viktig förutsättning för att uppnå en god ekonomisk hushållning är att kommunens nämnder och styrelse klarar av att bedriva verksamheten inom tilldelade budgetanslag. Det vill säga att det finns god budgetföljsamhet i kommunen. Kommunkoncernen har idag ingen gemensam budgetstyrning utan varje bolag i koncernen upprättar sin egen finansiella kontroll. De kommunala bolagen uppvisar dock en relativt god budgetföljsamhet och en aktiv ekonomistyrning. Kommunalförbundet RDM har under flera år brottats med bristande ekonomistyrning och stora avvikelser mellan budget och utfall. Flera initiativ har startats för att komma tillrätt med den ekonomiska situationen, vilket nu verkar ge effekt. Prognosen för helår 2022 är ett nollresultat.

Driftredovisning	Prognos helår 2022	Utfall helår 2021
Belopp i mnkr		
Budgetavvikelse nämnder	-65	8
Budgetavvikelse finansverksamhet	171	115
Total budgetavvikelse	106	123

I prognosen som lämnas för helåret 2022 visar nämnderna (exklusive finansverksamheten) tillsammans negativa avvikelser jämfört med budget på 65 mnkr. Exkluderas den buffert som finns under kommunstyrelsen, uppgår nämndernas prognostiserade avvikelser till -78 mnkr. Dessa avvikelser är mycket alarmerande. Flera av kommunens stora nämnder har redovisat negativa budgetavvikelser under flera år. För en långsiktigt hållbar ekonomi, är det avgörande att nämnderna klarar av att bedriva sin verksamhet inom de budgetramar som kommunfullmäktige fastställt.

Samtliga nämnder, utom kultur- och fritidsnämnden, lämnar negativa prognoser för helåret 2022. De största negativa avvikelserna finns hos socialnämnden som visar ett negativ prognos på 44 mnkr samt sektor service som lämnar en negativ prognos om 24 mnkr.

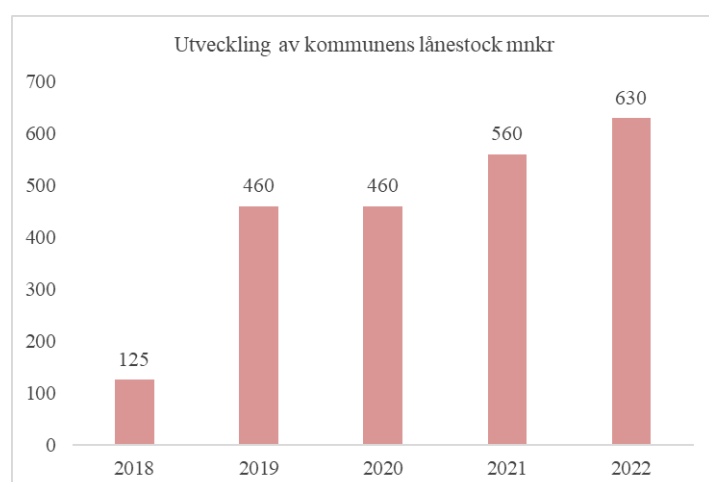
Även miljö- och samhällsbyggnadsnämnden lämnar en negativ prognos om ca 4 mnkr, vilket förklaras av att större exploateringsprojekt skjuts till 2023. Viktigt att påpeka är att gatukostnads- och exploateringsersättningar redovisas som intäkter när kommunen fullgjort sina åtaganden, det vill säga färdigställt de tillgångar som ersättningarna ska finansiera. Investeringarna skrivs sedan av under nyttjandeperioden, vilket innebär att intäkt och kostnad ej sammanfaller inom samma period. Därmed är intäkterna inte att se som ett överskott.

En utförligare beskrivning av nämndernas utfall jämfört mot budget finns i avsnittet driftredovisning.

Årets investeringar

Investeringarna har ökat under de senaste åren samtidigt som det är fortsatt stora investeringsvolymerna planerade för de närmaste åren, både för kommunkoncernen och kommunen.

Den långfristiga låneskulden har ökat de senaste åren, till följd av den höga investeringsnivån. Lånestocken kommer att behöva öka kraftigt både för kommunkoncernen och kommunen, till följd av ökade investeringar under de kommande åren, för att klara behovet av likviditet.

Kommunens nettoinvesteringar har minskat jämfört mot 2021. Investeringar i de kommunala bolagen löper på. I Kopparstaden har investeringar framförallt skett i lägenhetshuset Kungsgården i Surbrunnshagen samt byproduktion i Sundborn. De största investeringarna i Falu Energi & Vatten-

koncernen är överföringsledning mellan Falun och Bjursås och byte till ny generation elmätare samt vindkraftverk. För Lufab har projektet med bygandet av det nya badhuset fortskridit.

Räddningstjänsten Dala Mitt har investeringar i räddningsbilar samt kvalitetshöjande investeringar i Ludvika.

Falu kommuns totala investeringsutgifter för delåret 2022 uppgår till 163 mnkr. Budget för helåret uppgår till 675 mnkr och prognosen för helåret är 334 mnkr.

De största avvikelserna jämfört med budget återfinns hos sektor service samt miljö- och samhällsbyggnadsnämnden. Detsamma gäller de prognostiserade budgetavvikelserna för helåret. Majoriteten av avvikelserna avser medel för ej startade/pågående projekt som skjuts fram till år 2023.

En utförligare beskrivning av nämndernas och kommunkoncernens investeringar återfinns i avsnittet investeringar.

Ett mått att analysera kommunens investeringar utifrån är självfinansieringsgraden. Investeringar som görs i den kommunala verksamheten innebär kostnadsbelastningar över långa perioder. Det är därför viktigt att investeringarna finansieras så att kommande generationer inte belastas med effekter av tidigare investeringar. Självfinansieringsgraden visar hur stor del av kommunens investeringar som finansieras enbart med medel som kommunen själv genererat.

År	Självfinansieringsgrad
2018	109 %
2019	28 %
2020	116 %
2021	69 %
2022 delår	124 %
Snitt	82%

I kassaflödesanalysen redovisas ett kassaflöde från den löpande verksamheten på 203 mnkr. Nettoinvesteringarna i materiella och immateriella anläggningstillgångar uppgår till 163 mnkr. Investeringarna kunde därmed fullt ut finansieras med egna medel. Självfinansieringsgraden per delåret uppgår till 124 procent. Genomsnittet för femårsperioden uppgår därmed till 82 procent, vilket innebär att målet om en självfinansieringsgrad om 50 procent över samma tidsspann är uppfyllt.

Soliditet

En viktig parameter för att avläsa kommunens långsiktiga kapacitet är att se på utvecklingen av det finansiella handlingsutrymmet. Detta mäts genom soliditet.

Soliditeten anger hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats med eget kapital, det vill säga inte genom lån. Ju högre soliditet kommunen har, desto lägre är skuldsättningen. Hur soliditeten utvecklas påverkas av det årliga resultatet och förändringen av tillgångarna. En stark soliditet innebär en ökad handlingsfrihet och en förmåga att hantera variationer i resultatutvecklingen.

Falu kommun beräknar soliditeten med samtliga tillgångar och skulder (dock exklusive förmedlade lån till koncernbolag) inklusive de pensionsåtaganden som inte redovisas i balansräkningen utan som en ansvarsförbindelse. Soliditeten har ökat från cirka minus 35 procent år 2013 till plus 20 procent år i delåret 2022. Soliditeten uppgick i delåret 2021 till 16 procent. Att soliditeten ökat förklaras av ökade anläggningstillgångar och ökade likvida medel, kombinerat med högre resultat.

En positiv soliditet innebär att kommunens eget kapital täcker kommunens skulder inklusive de gamla pensionskuldena. Trots att soliditeten har ökat de senaste åren är den låg i jämförelse med andra kommuner. Genomsnittlig soliditet inklusive pensionsåtaganden, för alla Sveriges kommuner, uppgick 2021 till 26 procent (källa: Kolada).

Likviditet

En förutsättning för att kommunallagens bestämmelser om god ekonomisk hushållning ska kunna uppnås är att kommunen har en balanserad likviditet.

Likviditeten beskriver kommunens kortsiktiga betalningsförmåga. Den kan visas som

omsättningstillgångar i relation till kortfristiga skulder, kassalikviditet. Om måttet är 100 procent innebär det att omsättningstillgångarna är lika stora som de kortfristiga skulderna. Ju lägre tal, desto större är risken att likviditetsbrist uppstår. I kommunens kortfristiga skulder ingår en semesterskuld som troligen inte kommer att omsättas under det närmaste året då den betalas ut först när den anställde tar semester eller avslutar sin anställning.

Kassalikviditet i %	2022 (delår)	2021 (helår)
Inklusive semesterskuld	91%	71%
Exklusive semesterskuld	98%	82%

Kassalikviditeten är lägre i jämförelse med övriga kommuner i Sverige. Genomsnittlig kassalikviditet för alla Sveriges kommuner uppgick 2021 till 132 procent (källa: Kolada).

Finansnettot uppgår till plus 3 mnkr vilket är 1 mnkr bättre än budgeterat, vilket främst beror på lägre räntekostnader än budgeterat. Kalkylerad genomsnittlig ränta för hela lånestocken uppgick till 0,6 procent (0,5 procent). Falu kommun är nu inne i en planerad investeringsfas då självfinansieringsgraden kommer att vara under 100 procent.

Borgensåtaganden och skuldsättning

Falu kommuns borgensåtaganden uppgår till 3 875 mnkr. För Kopparstaden AB är borgensbeloppet 1 130 mnkr, Lugnet i Falun AB 740 mnkr, Falu Energi & Vatten 1 287 mnkr. För övriga helägda företag uppgår borgensbeloppet till 718 mnkr. Av beloppet utgör 975 mnkr förmedlade lån, vilket kan likställas med en borgen.

Borgensåtagandet innebär i sig en risk i de fall verksamheterna skulle ha svårt att fullgöra sina betalningar till gäldenärerna. En bedömning av dessa risker ger vid handen att åtagandet mot bostadsbolaget torde ha lägst risk då efterfrågan på bostäder under en längre tidsperiod varit hög och även kan förväntas präglas av stor efterfrågan de närmaste åren. Även Lugnet i Falun AB får anses ha låg risk då Falu kommun hyr största delen av befintligt fastighetsbestånd.

Åtagandena mot el- och energibolagen torde däremot innebära en något större risk genom det beroende som finns av en mer föränderlig marknad, där samhälls- och privatekonomi spelar en större roll för efterfrågan, än vad som är fallet för bostadsbolaget. Risken i el- och energibolagen måste dock för närvarande bedömas som mycket begränsad.

Sammanfattning finansiell analys

De flesta bolagen som ingår i kommunkoncernen uppvisar goda resultat och bidrar positivt till kommunkoncernens resultat. Samtliga bolag kommer vara delaktiga i kommunens utveckling de närmaste åren. Moderbolaget Falu Stadshus AB kommer att arbeta för att utnyttja hela koncernens kapacitet och eventuella samordningsvinster.

Den finansiella analysens syfte är att tydliggöra ekonomiska styrkor och svagheter i kommunen. Resultatmålet uppfylls för delåret 2022, dock är kostnadsutvecklingen på framför allt el, drivmedel, byggmaterial och livsmedel osäkerhetsfaktor.

Kommunen har dock inga gamla underskott som behöver återställas, samt att årets resultat är positivt, vilket gör att balanskravet är uppfyllt.

Kommunen har en fortsatt hög investeringstakt vilket gör att självfinansieringsgraden sjunker och lånen ökar. Följden av detta blir högre räntekostnader för kommunen kommande år.

Budgetföljdsamheten och prognossäkerheten varierar kraftigt mellan nämnderna, vilket behöver förbättras för att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi och att målen för god ekonomisk hushållning uppfylls kommande år.

Kommunens ekonomi på sikt

Falu kommun har under de senaste åren redovisat höga resultat, även så för delåret 2022, vilket har förbättrat kommunens ekonomiska stabilitet genom förbättrad soliditet och relativt låg skuldsättning. De kommande åren ser dock mycket ansträngda ut med kraftigt ökade kostnader som en effekt av den höga inflationen. Även det nya pensionsavtalet för kommunens anställda bidrar till stora kostnadsökningar de kommande åren.

För att möta de framtida utmaningarna är det viktigt att nyttja kommunens resurser effektivt och kunna prioritera. En avgörande faktor för kommunens ekonomi framöver är en fortsatt bra ekonomistyrning och en god budgetdisciplin. För att kunna parera avvikelser under året, är det viktigt att förbättra prognossäkerheten.

Den demografiska utvecklingen med stora kompetensförsörjningsbehov bidrar till det ansträngda läget under kommande åren. Befolkningsutvecklingen ser ut att ha planat ut under 2022, och det är därför mycket viktigt att kommunens investeringsplaner anpassas till de nya befolkningsprognoserna. Den höga investeringsnivån, både som en följd av demografin och att många av kommunens verksamhetslokaler är i behov av större underhållsåtgärder, beräknas fortgå under de närmaste åren. Givet kommunens nuvarande resultatmål om 2 procent, medför högre investeringar kommande år en lägre självfinansieringsgrad, vilket kommer öka lånestocken väsentligt. Detta påverkar i sin tur resurserna till löpande drift inom verksamheterna eftersom räntekostnaderna kommer att ta en större andel av det totala budgetutrymmet i anspråk. För en långsiktigt hållbar ekonomi måste därför en ständig avvägning göras mellan önskvärd storlek på resultat och storlek på planerade investeringar. För att klara av att uppfylla kravet på god ekonomisk hushållning krävs ett fortsatt arbete för att upprätthålla en ekonomi i balans och en mycket aktiv ekonomistyrning med handlingskraft.

Balanskravsresultat

Lagstiftaren har lagt ett golv eller en miniminivå för det finansiella resultatet, detta kallas för balanskravet. Balanskravet innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna. Om kostnaderna för ett räkenskapsår överstiger intäkterna, ska det anges när och på vilket sätt kommunen avser att göra den i lag (11 kap. 12§ kommunallagen (2017:725)) föreskrivna regleringen av det negativa resultatet. Om kommunfullmäktige har beslutat att en sådan reglering inte ska ske, ska upplysning lämnas om detta samt vilka synnerliga skäl som föreligger.

Ett uppfyllande av balanskravet är en grundförutsättning för en långsiktig, stabil finansiell utveckling och ett verktyg för att förhindra en negativ utveckling av kommunens ekonomi.

Prognosen för 2022 visar på ett resultat enligt balanskravet om 105 mnkr.

Balanskravsresultat (mnkr)	2022 prognos	2021
Årets resultat enligt resultaträkningen (exklusive återförd reservering inom eget kapital)	106	160
Reducering av samtliga realisationsvinster	-1	-1
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	105	159
Reservering till resultatutjämningsreserv	0	-78
Balanskravsresultat	105	81

Falu Kommun har inga gamla underskott som ska återställas i enlighet med balanskravet. Prognosen för årets resultat innebär alltså att det inte har uppkommit några underskott som behöver regleras under kommande år.

Kommunfullmäktiges regelverk för reservering till resultatutjämningsreserv (RUR) anger att reservering kan medges om resultatet efter justeringar överstiger 1 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Den totala reserven får maximalt uppgå till 5 procent av de senaste tre årens genomsnittliga nivå på skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.

Avsättning till RUR beslutades i samband med fastställandet av årsredovisning för 2020 samt 2021. I och med fastställande av årsredovisning för 2021 gjordes maximal avsättning till RUR, vilket innebär att någon ytterligare avsättning ej är möjlig. Kommunens resultatutjämningsreserv uppgår till 177 mnkr.

Väsentliga personalförhållanden

Personalöversikt

Antal anställda	Per den 2022- 07-31	Varav män	Varav kvinnor	Per den 2021-12- 31	Varav män	Varav kvinnor
Hela kommunen	5006	1299	3707	4914	1255	3657
Kommunstyrelsen	547	190	357	536	188	348
Myndighetsnämnden ⁴	35	10	25	-	-	-
Miljö- och samhällsbyggnads- nämnden	100	48	52	133	57	76
Kultur- och fritidsnämnden	166	74	92	166	72	94
Barn- och utbildningsnämnden	1942	441	1501	2061	494	1565
Socialnämnden	952	266	686	772	198	575
Omvårdnadsnämnden	1274	272	1002	1246	246	999

Den 31 juli 2022 hade kommunen 5 006 medarbetare (exklusive timavlönade), varav 3 707 kvinnor och 1 299 män. Antalet kvinnor i chefsbefattning uppgick till 74 procent vilket i stort speglar andelen kvinnor i kommunen.

Anställda i Falu kommun	2022- 07-31	Helår 2021
Hela kommunen	5006	4914
Antal tillsvidareanställda	4515	4414
- Andel kvinnor (%)	75,2 %	75 %
- Andel män (%)	24,8 %	25 %
Antal deltidsanställda med en tillsvidareanställning	521	-
- Andel kvinnor deltid (%)	87,3 %	-
- Andel män deltid (%)	12,7 %	-
Antal visstidsanställda	556	500
- Andel kvinnor (%)	64,9 %	65 %
- Andel män (%)	35,1 %	35 %
Antal visstidsanställda med en deltidsanställning	179	-
- Andel kvinnor deltid (%)	69,3 %	-
- Andel män deltid (%)	30,7 %	-

⁴ Nytt för delåret är att antalet anställda för myndighetsnämnden kan redovisas. Tidigare har redovisning skett inom miljö- och samhällsbyggnadsnämnden.

Anställningsformer	2022-07-31	Helår 2021
Antal tidsbegränsade anställningar	556	394
Antal timavlönade	1334	2341
Antal årsarbetare ⁵	3921	4658 ⁶
Andel kvinnor i chefsbefattning av totala antalet chefer (%)	74	76

Kompetensförsörjningen handlar om att skapa goda förutsättningar för alla våra medarbetare, samt att attrahera nya medarbetare som vill vara med och bidra till kommunens måluppfyllelse och utveckling. Vi står inför utmaningen att kompetensförsörja och trygga framtidens välfärd.

För att kunna leverera service av god kvalitet behöver vi stolta och engagerade medarbetare, som mår bra och trivs med sina arbetsuppgifter. En god arbetsmiljö och ett agilt förhållningssätt är viktiga delar för att kommunen ska utvecklas och nå målen i verksamheterna.

Hur har Falu kommun arbetat för att attrahera, utveckla och behålla verksamhetsspecifik kompetens?

Flera verksamheter vittnar om svårigheter att attrahera och rekrytera personalgrupper. En satsning som gjorts för att täcka behovet av sommarvikarier inom omvårdnad, var erbjudande om att förskjuta semester och erbjuda bonus för att arbeta de veckor där behovet av personal var som störst. Resultatet blev att 98 personer valde att förskjuta delar av sin semester.

Det har gjorts satsningar för att utöka och säkra kompetens bland legitimerade lärare genom anställningar av läraraspiranter där studier och arbete kombineras. Det har även genomförts utbildningsinsatser för undersköterskor, också där i kombination med arbete.

Hur har Falu kommun utvecklat ledarskapet och medarbetarskapet?

Falu kommun bedriver aktivt arbete med att skapa medvetenhet om arbetsätt för medarbetare, att fördjupa sig i kommunikation och ledarskap för chefer, genom extern kompetens, både i form av utbildning och handledning. Kartläggning och analys av chefers organisatoriska förutsättningar förekommer både som satsning för chefer, och för att utveckla friska arbetsplatser.

Stödfunktionerna, främst Personalkontoret, erbjuder utbildningar som vänder sig till chefer i första hand. Det erbjuds även stöd i form av en chefscoach och en grupputvecklare. Utmärkande är att nyttjandet av utbildningarna är förhållandevis lägre än direkt coaching och handledning.

Hur har Falu kommun utvecklat friska arbetsplatser, kultur och arbetsmiljö?

Inom delar av organisationen genomförs ett arbetsmiljöprojekt tillsammans med HR och extern samarbetspartner, som utgår ifrån friskfaktorer. Målet är en frisk och attraktiv arbetsplats med låg och stabil sjukfrånvaro, detta utvecklar både ledare och medarbetare.

Barn- och utbildningsförvaltningen har satsat en deltidstjänst för att analysera och ge förslag på åtgärder i arbetet med att sänka sjukfrånvaron.

Ett annat exempel är ett projekt med strukturerad yrkesintroduktion som ska ge trygghet till den nyanställda.

⁵ Beräkningen är gjord per helår med indata för mätperioden januari-juli.

⁶ För 2022 är snittårsarbetstiden reviderad vilket påverkar antalet årsarbetare och förklarar differensen mellan årsbokslutet 2021 och delårsbokslutet 2022.

Hur har digitala hjälpmedel bidragit till utveckling och en bättre arbetsmiljö för medarbetarna i Falu kommun?

Det kommunövergripande arbetet om effektivare administration har påbörjats och förvaltningarna utreder vilka samverkansmöjligheter som finns för att minska antalet system som framför allt chefer är sällananvändare i.

Analysverktyget Gruvan kvalitetssäkras och utvecklas löpande för att nämnd, förvaltning och chef ska ha möjlighet att på ett enkelt sätt ta del och analysera nyckeltal avseende ekonomi och personal.

Flera verksamheter vittnar om att både automatisering och digitalisering ger hjälp i verksamheten och gynnar samarbetet, där ”det nya normala” pågår och där formerna fortfarande prövas.

Sjukfrånvaro

Sett till sjukfrånvaron totalt i organisationen för perioden så har den varit högre än i jämförelse med 2021. Det gäller i samtliga mätområden, dvs män, kvinnor, åldersindelning, samt sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. En bidragande orsak är att det fortfarande finns restriktioner för medarbetare att stanna hemma vid tecken på sjukdom.

Sjukfrånvaro (%)	2022-07-31	Helår 2021
Total sjukfrånvaro	7,86	7,18
Långtidssjukfrånvaro (> 59 dagar) ⁷	27,45	20,7
Sjukfrånvaro män	6,32	5,43
Sjukfrånvaro kvinnor	8,42	7,80
- 29 år	9,02	8,34
30 - 49 år	7,22	6,77
50 år -	8,22	7,31

⁷ Lagkrav gör att det har förändrats hur sjukfrånvaron ska rapporteras. Långtidsfrånvaron (>59 dagar) beräknas på andelen sjukfrånvaro av totala sjukfrånvaron, samt att uppställningen av åldersindelningen är förändrad till större intervall. Detta har nu implementerats i det nya personalsystemet

Kommunkoncernen

Medeltal anställda	2022-08-31			2021-12-31		
	Medeltal anställda	Varav män	Varav kvinnor	Medeltal anställda	Varav män	Varav kvinnor
Kopparstaden AB	122	82	40	123	86	37
Falu Energi & Vatten (koncern)	215	153	62	212	153	59
Lugnet i Falun AB	7	6	1	7	6	1
Totalt Falu Stadshus koncern	344	241	103	342	245	97
Räddningstjänsten Dala Mitt	379	355	24	377	360	17

Kopparstaden AB

Sjukfrånvaron är 5,07 procent, vilket är i princip oförändrat med motsvarande period 2021. Något ökad sjukfrånvaro under våren främst kopplad till pandemin, men inget som i någon större utsträckning påverkat verksamheten.

Falu Energi & Vatten (koncern)

Kompetensförsörjningen är en viktig förutsättning för att bolaget ska utvecklas i önskad riktning. Ett aktivt arbete pågår för att ny och befintlig kompetens används på bästa sätt.

Från och med 1 januari 2022 har nya kollektivavtal trätt i kraft – ett centralt och ett lokalt. Strävan är att det centrala avtalet ska gälla så långt det är möjligt, med få lokala avvikelser. I sak utgör förändringen endast mindre förändringar för medarbetarna.

Sjuktalet är något högre än helåret 2021 vilket sannolikt går att härröra till återgång till arbetsplatsen för de flesta av medarbetarna.

Lugnet i Falun AB

Inga väsentliga personalförändringar har skett under 2022.

Räddningstjänsten Dala Mitt

RDM:s förbundsdirektör avslutade sin anställning under hösten 2021. Tjänsten upprätthålls sedan oktober 2021 via inhyrd tillförordnad förbundsdirektör från Gästrike Räddningstjänst i avvaktan på nyrekrytering. Under tertial 1 2022 har förbundsdirektionen tillsatt tjänsten som förbundsdirektör med tillträde under hösten 2022.

Under årets första tertial har en rekrytering av nya brandmän genomförs samt att flera introduktioner av ny dagstidspersonal har påbörjats.

Förväntad utveckling

Den höga inflationstakten har på bred front fått fäste i ekonomin. Centralbankernas höjda räntor bidrar nu till att ytterligare dämpa konjunkturutsikterna. Den höga inflationen påverkar alla sektorer och urholkar köpkraften för företag, hushåll och kommuner. Ekonomin kommer därför att växa svagare än trend 2022 och 2023. Läget på arbetsmarknaden är i nuläget ansträngt, med högre arbetskraftsdeltagande och sysselsättningsgrad än före pandemin. Den svaga BNP-tillväxten dämpar dock med tiden sysselsättningen och nästa år stiger andelen arbetslösa. Till följd av den stora bristen på arbetskraft med efterfrågad kompetens är det ändå sannolikt att många företag kommer vilja behålla personal så länge som möjligt. En annan motverkande kraft till konjunkturedgången blir att sysselsättningen inom offentlig sektor inte antas vända ner på samma sätt som i näringslivet.

Det kommunala skatteunderlaget växer starkt i nominella termer. Snabbt stigande kostnader, givet högre priser och löner, pekar dock på att skatteintäkterna endast kommer att medge en svag real resursökning kommande år. Nästa år beräknas skatteunderlaget till och med minska reellt sett med två procent. Stora kostnader, inte minst för avtalspensioner drivet av den höga inflationen, får stor påverkan på kommunernas budgetar och spär ytterligare på utmaningen att finansiera det kraftigt ökade behovet av välfärd.

Trycket på att leverera kvalitativ vård och omsorg kommer att växa till följd av att andelen äldre personer i behov av samhällets stöd ökar snabbt. Eftersom andelen personer i arbetsför ålder inte ökar i samma takt kommer kompetensförsörjningen att vara en av det kommande decenniets största utmaningar för kommuner och regioner. Den brist på arbetskraft som råder redan nu drabbar dessutom inte bara välfärden utan spänner över de flesta branscher och sektorer. Att möta kompetensutmaningen kommer att kräva en mängd olika åtgärder där alla inblandade – arbetsgivarna, de fackliga organisationerna och staten – tar ett gemensamt ansvar. Vid sidan av nyrekrytering måste det också finnas goda förutsättningar till heltidsarbete, stärkt arbetsmiljö, sänkt sjukfrånvaro, möjlighet till kompetensutveckling och omställning under ett långt arbetsliv. Arbetet med att ställa om till en alltmer digitaliserad välfärd behöver också intensifieras.

I kommunsektorn syns de demografiska förändringarna också i form av stora investeringsbehov och ökade låneskulder. Till stor del handlar det fortfarande om att bygga nya skolor och äldreboenden, men mycket tyder på att kommunerna nu behöver flytta fokus från expansion till underhåll och omställning. Utöver rena underhållsinvesteringar måste mycket av det som byggdes under välfärdsboomen för 50 – 70 år sedan nu renoveras eller ersättas. För att klara klimatet krävs även en omfattande och grön omställning. Kommunerna behöver dessutom ta tillvara möjligheterna som den snabba digitaliseringen ger när det gäller att utforma en långsiktigt hållbar välfärd. På senare tid har det också skett ganska stora förändringar i befolkningsprognoserna, vilket tillsammans med snabbt stigande bygg- och räntekostnader gör det extra viktigt att hålla god koll på vad som är en realistisk utveckling för den egna kommunen. En risk i nuläget är att stanna kvar i investeringsplaner baserade på mer expansiva befolkningsprognoser än de som faktiskt är aktuella.

Det råder ingen tvekan om att höstens budgetarbete inför 2023 blir svårt. Valåret gör också att det i många kommuner är nya politiker som nu på kort tid ska få ihop budgeten utifrån de drastiskt försämrade planeringsförutsättningarna. Även om en stor del av kommunerna, tack vare två resultatmässigt starka år, går in i detta med ett positivt utgångsläge så blir det en tuff utmaning att hantera. Det är i dagsläget också svårt att förutsäga om, och i så fall hur mycket, staten kommer att öka anslagen till kommunerna. Statsbudgeten blir ju också mer pressad och det statliga manöverutrymmet är återigen ganska snävt.

Faluns Agenda 2030-arbete har bedrivits i nuvarande form under ett år med fem processledare, stödresurser samt ett stort engagemang och styrning från den politiska- och tjänstemannaledningen. Under hösten kommer arbetet att utvärderas och eventuella justeringar av arbetsformen kommer att föreslås i god tid inför nästa år.

Kommunfullmäktige beslutade i april i år om en ny nämndstruktur som börjar gälla från den 1 januari 2023. Förändringen innebär att nämndstrukturen följer den förvaltningsstruktur som infördes den 1 januari 2021. Bland annat övergår socialnämndens ansvar för barn- och familjs verksamhet till barn- och utbildningsnämnden. I och med den sammanslagningen och en gemensam budget finns nu förutsättningar för förbättrad samverkan mellan skola och socialtjänst inom ramen för Tillsammans för varje barn. Från och med årsskiftet övergår också nuvarande sektor service till den nybildade servicenämnden med tillhörande serviceförvaltning. IT-kontoret (som idag utgör en del av sektor service) kommer dock att finnas kvar i kommunstyrelseförvaltningen, men nu som en del av den centrala ledningen.

I takt med samhällets fortgående digitalisering ställs höga krav på den offentliga sektorn. Man ska parallellt hantera regelefterföljande med en hög grad av effektivitet och kvalitet, samtidigt som man skapar nya digitala tjänster som möter individer och företag med en servicenivå de är vana vid i sin vardag. Utvecklingen av kommunens digitala mognad, det vill säga förmågan att tillgodogöra sig nyttorna med digitalisering, är en viktig faktor att mäta och följa upp. Falu kommun deltar därför i projektet Digital mognad som SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) driver under 2021–2023 för att bidra till att kommuners och regioners digitala mognad ska öka.

Konjunkturedgången med förväntat högre arbetslöshet kan öka trycket på ekonomiskt bistånd. Utvecklingen kan också komma att påverkas av det fortskridande kriget i Ukraina. Inflödet av ukrainska elever till Faluns skolor har hittills varit begränsat och det är ovisst hur utvecklingen kommer att se ut under resten av året och framgent.

Regeringens utredning "*Barn och unga i samhällets vård*" ska presenteras i april 2023. Den förväntas föreslå ett antal åtgärder för att höja kvalitén för barn och unga, vilket på sikt kommer medföra behov av olika prioriteringar. Det har också genomförts andra ändringar av lagstiftningen samt presenterats nya lagförslag som, tillsammans med de ytterligare översyner av lagstiftningen som pågår, ska bidra till ett bättre skydd för barn och unga i samhället. Kommunens verksamheter behöver nu anpassa sig till de förändringar som sker löpande och bygga på med den kompetens och de resurser som behövs för att möta de nya kraven.

Falun har i grunden en positiv befolkningsutveckling som med stor sannolikhet kommer drivas på av ett par större etableringar, men även av fler mindre etableringar. Inflyttningen till kommunen beräknas ge merparten av befolkningstillväxten även om födelseöverskottet är fortsatt positivt. Det finns gott om pågående bostadsprojekt. Det finns dock risk för att starter av bostadsbyggen försenas till följd av ökade byggkostnader, som i sin tur drivs upp av konjunktur- och omvärldsläget. Nuvarande bostadsprojekt täcker mer än väl liggande befolkningstillväxt, men kommande etableringar kan innebära att ytterligare byggnationer krävs.

I september 2022 genomfördes val till Sveriges riksdag, region och kommun. Falu kommuns valorganisation samordnades av stadskansliet. Inför valet genomfördes ett projekt kopplat till Agenda 2030 för att öka valdeltagandet i särskilda områden. Analys av valets genomförande (bland annat valdeltagande) samt utvärdering av projektet kommer att genomföras under slutet av 2022 och redovisas i Årsredovisningen för Falu kommun.

Resultaträkning

mnr

	Not	2022-01-01 -2022-08-31	2021-01-01 -2021-08-31	Prognos 2022-12-31	Budget 2022-12-31
Verksamhetens intäkter	2, 3	436	457	607	588
Verksamhetens kostnader	4, 5	-2 857	-2 730	-4 399	- 4 324
Av- och nedskrivningar	6	-105	-99	-161	-157
Verksamhetens nettokostnader		-2 526	-2 372	-3 953	-3 893
Skatteintäkter	7	2 177	2 037	3 255	3 183
Generella statsbidrag och utjämning	8	536	522	803	773
Verksamhetens resultat		187	187	105	63
Finansiella intäkter	9	17	14	22	22
Finansiella kostnader	10	-14	-9	-21	-20
Resultat efter finansiella poster		190	192	106	65
Periodens resultat		190	192	106	65
Upplösning reservering pensionskostnader	11	1	1	2	2
Årets resultat inklusive upplösning		191	193	108	67

Balansräkning

mnkr

	Not	2022-08-31	2021-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>	12	10	13
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	13	2 835	2 762
Maskiner och inventarier	14	139	151
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>	15, 16	1 019	917
Summa anläggningstillgångar		4 003	3 843
Omsättningstillgångar			
Förråd	17	3	3
Fordringar	18	410	397
Kassa och Bank	19, 20	385	278
Summa omsättningstillgångar		798	678
SUMMA TILLGÅNGAR		4 801	4 521
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	21		
Eget kapital			
Balanserat resultat		1 773	1 610
Balanserat resultat, reservering		13	14
Årets resultat inklusive återförd reservering		191	162
Summa eget kapital		1 977	1 786
Avsättningar			
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	22	259	258
Andra avsättningar	23	30	31
Summa avsättningar		289	289
Skulder			
Långfristiga skulder	24	1 651	1 484
Kortfristiga skulder	25	884	963
Summa skulder		2 535	2 447
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		4 801	4 521

Balansräkning

Mnkr

	Not	2022-08-31	2021-12-31
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER	26		
Ansvarsförbindelser			
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder eller avsättningar		1 214	1 230
Övriga ansvarsförbindelser		3 941	3 935
Summa panter och ansvarsförbindelser		5 155	5 165

Kassaflödesanalys

mnkr

	<i>Not</i>	2022-01-01 -2022-08-31	2021-01-01 -2021-08-31
Den löpande verksamheten			
Årets resultat		190	192
<i>Justering för poster som inte ingår i kassaflödet</i>			
Justering för ej likviditetspåverkande poster	27	112	120
Övriga likviditetspåverkande poster	28	-6	-5
Poster som redovisas i annan sektion	29	-1	-1
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		295	306
Ökning/minskning förråd och varulager		0	0
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-13	-5
Ökning/minskning kortfristiga skulder		-78	-128
Kassaflöde från den löpande verksamheten		204	173
Investeringsverksamheten			
Investering i immateriella anläggningstillgångar		0	-1
Investering i materiella anläggningstillgångar		-163	-178
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		1	1
Erhållet investeringsbidrag		0	11
Återbetalning investeringsbidrag		-2	0
Förändring av långfristiga fordringar		-3	0
Utlåning till kommunkoncernföretag		-100	-85
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-267	-252
Finansieringsverksamheten			
Upptagna lån		170	85
Ökning övriga långfristiga skulder		0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		170	85
Årets kassaflöde		107	6
Likvida medel vid årets början			
Likvida medel vid årets början		278	269
Likvida medel vid årets slut	19	385	275

Noter

Tilläggsupplysningar

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Delårsrapporten är upprättad i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR), vilket bland annat innebär att:

- Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt
- Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta
- Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed. Värdering av kortfristiga placeringar har gjorts post för poster till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärdet.

Undantag är redovisning av leasingavgifter, se nedan. Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Sammanställd redovisning

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund där kommunen har minst 20% inflytande i. Under året har inga förändringar skett i kommunkoncernens sammansättning.

LKBR samt RKR R17 ställer inte krav på sammanställd redovisning i delårsrapporten, därav upprättas inte någon sammanställd redovisning i denna delårsrapport. Istället redovisas delårsresultat samt helårsprognos för respektive koncernbolag samt resultat- och balansräkning för de kommunala koncernföretagen, utan elimineringar. De bolag som är undantagna från sammanställd redovisning i årsbokslutet är även exkluderade i delårsbokslutet. En fullständig sammanställd redovisning upprättas i samband med årsbokslut.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer i not till respektive post i resultaträkningen och/eller i kassaflödesrapporten.

Som jämförelsestörande betraktas poster som är sällan förekommande och överstiger 10 mnkr. Från och med 2019 redovisas kommunens realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar samt intäkter från gatukostnads- och exploateringsersättningar som jämförelsestörande.

INTÄKTER

Redovisning av skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKR:s augustiprognos i enlighet med rekommendation RKR R2 Intäkter. Kommunalskatten periodiseras, vilket innebär att kommunen i bokslutet har bokfört en preliminär slutavräkning för 2021 och periodens del av preliminär slutavräkning för 2022.

Redovisning av statsbidrag

Redovisning av statsbidrag sker i enlighet med RKR R2 Intäkter, vilket innebär att det redovisas enligt det aktuella bidragets villkor och restriktioner. Ett villkorat bidrag eller kostnadsersättning intäktsredovisas i takt med att villkoren bedöms vara uppfyllda och det bedöms säkert att bidraget kommer att erhållas. Generella statsbidrag intäktsredovisas successivt med jämn fördelning över den tid som bidraget avser.

Övriga intäkter

Försäljning av varor och tjänster redovisas vid leverans till kunden, i enlighet med försäljningsvillkoren. Försäljningen redovisas efter avdrag för moms och rabatter. I koncernredovisningen elimineras koncernintern försäljning. Övriga intäkter som intjänats intäktsredovisas enligt följande:

Hysesintäkter i den period uthyrningen avser, ränteintäkter i enlighet med effektiv avkastning samt erhållen utdelning när rätten att erhålla utdelning bedöms som säker.

Rekommendation RKR R2 Intäkter anger att gällande exploateringsersättning, gatukostnadsersättning och investeringsbidrag så kan periodisering via balansräkningen endast ske vid offentliga bidrag. Det innebär att övriga bidrag och ersättningar ska resultatföras när tillgången är färdigställd och tagen i bruk, och då kommunen fullgjort sina åtaganden gentemot motparten.

KOSTNADER

Avskrivning immateriella tillgångar

Avskrivning av immateriella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. De avskrivningstider som tillämpas är fem år samt sju år. Den längre avskrivningstiden motiveras av att det nya intranätet är konstruerat för att vara i bruk längre än sju år.

Avskrivning maskiner och inventarier

Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs emellertid inga avskrivningar. En samlad bedömning av nyttjandeperioden för respektive tillgång görs. Tillgångstypen skrivs sedan av på den närmast lägre avskrivningstiden. Följande avskrivningstider tillämpas: 3, 5, 10, 20, 33 år.

Avskrivningar mark, byggnader och tekniska anläggningstillgångar

Från och med 2015 tillämpas komponentavskrivning för kommunens förvaltningsfastigheter. Avskrivningarna beräknas då separat för komponenter där skillnaden i förbrukningen bedömts vara väsentlig. För fritidsanläggningar, gator och vägar används fortfarande linjär avskrivning för hela anläggningarna. Avskrivning görs då för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. Avskrivningsmetod - komponentavskrivning Komponenter har beräknats separat på större byggnader inom respektive fastighet. Byggnaderna består av ett antal komponenter med olika nyttjandeperioder. Huvudindelningen är byggnader och mark. Ingen avskrivning sker på komponenten mark vars nyttjandeperiod bedöms som obegränsad. Byggnaderna består av flera komponenter vars nyttjandeperiod varierar. Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats och ligger till grund för avskrivningen på byggnader:

- Stomme, 50 år
- Stomkompletteringar., innerväggar, m.m., 20-40 år

- Installationer; värme, el, VVS, ventilation mm, 20-40 år
- Yttre ytskikt; fasader, yttertak mm, 20-30 år
- Inre ytskikt, maskinell utrustning mm, 10-15 år

Avskrivningsmetod - linjär avskrivning

På fritidsanläggningar, gator och vägar tillämpas linjär avskrivning, det vill säga lika stora nominella belopp varje år. Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk. Följande avskrivningstider tillämpas normalt i kommunen: 3, 5, 10, 15, 20, 25, 33, 50 år. En samlad bedömning av nyttjandeperioden för respektive tillgångstyp görs. Tillgångstypen skrivs sedan av på den närmast lägre avskrivningstiden. Individuella bedömningar av nyttjandeperioden kan förkomma, vilken därmed kan avvika från kommunens normala avskrivningstider. Omprövning av nyttjandeperioden sker om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt (t.ex. verksamhetsförändringar, teknikskiften, organisationsförändringar). Om en ny bedömning av nyttjandeperioden avviker från tidigare fastställd avskrivningstid ändras avskrivningstiden alltid om den bedöms vara kortare.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till ett halvt prisbasbelopp och gäller som gemensam gräns för materiella och immateriella tillgångar och därmed också för finansiella leasingavtal.

Långfristiga skulder

Kommunen har, i avsikt att sprida ränterisken i lånestocken, löpande förfall av externa lån, vilket innebär att lånen sätts om regelbundet med relativt korta intervall. Lån som ska sättas om betraktas som långfristiga. Endast lån som inte kommer att sättas om har i redovisningen hanterats som kortfristiga.

Värdering och upplysningar om pensionsförpliktelser

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS21. Pensionsåtaganden för anställda i företag som ingår i kommunkoncernen redovisas enligt BFNAR 2012:1 (K3). För avtal med samordningsklausul utgår beräkningen från de förhållanden som är kända vid bokslutstillfället. Om inget annat är känt görs beräkningen utifrån att ingen samordning kommer att ske. Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar. Avtal som inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse. I 2010 års bokslut gjordes reservering för delar av pensionsåtagandet, vilket intjänades före 1998, inom kommunens eget kapital. Reserveringen är avsedd att täcka delar av kostnadsökningen för den så kallade "bromsen" under kommande år. Den särskilda löneskatten på pensionskostnaden har periodiserats. 2022 års löneskatt för perioden belastar resultatet.

Semesterlöneskuld

I delårsbokslutet har semesterlöneskuldens säsongsvariation en resultatpåverkande effekt. Under vårmånaderna byggs semesterlöneskulden upp och semesteruttaget är stort under sommaren och bidrar till en minskad semesterlöneskuld som åter byggs upp genom nytt intjänande resten av året, därav den relativt höga förbrukningen under perioden.

Leasingavtal

Samtliga leasingavtal för kommunen klassificeras som operationella. En översyn och genomgång av leasingavtal planeras att genomföras under hösten 2022.

Not 2 Verksamhetens intäkter

	2022-01-01 -2022-08-31	2021-01-01 -2021-08-31
Försäljningsintäkter	25	23
Taxor och avgifter	93	90
Hyror och arrenden	56	51
Bidrag	179	196
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	80	78
Gatukostnads- och exploateringsersättningar	1	18
Realisationsvinster	1	1
Summa verksamhetens intäkter	436	457

Not 3 Jämförelsestörande poster

	2022-01-01 -2022-08-31	2021-01-01 -2021-08-31
Gatukostnads- och exploateringsersättningar	1	18
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar	1	1
Erhållet statsbidrag ersättning merkostnader covid-19	0	19
Ersättning för höga sjuklönekostnader	20	16
Kostnader för sjuklöner, som ersatts av staten	-20	-16
Coronarelaterade kostnader	-13	-28
Ändrat livslängdsantagande i pensionsberäkning, ändrad uppskattning och bedömning	0	-13
Summa jämförelsestörande poster	-11	53

Not 4 Verksamhetens kostnader

	2022-01-01 -2022-08-31	2021-01-01 -2021-08-31
Löner och sociala avgifter	-1 536	-1 457
Pensionskostnader	-134	-148
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-5	-5
Bränsle, energi och vatten	-41	-35
Köp av huvudverksamhet	-577	-544
Lokal- och markhyror	-108	-110
Lämnade bidrag	-119	-116
Övriga kostnader	-337	-315
Summa verksamhetens kostnader	-2 857	-2 730

Not 5 Revisionskostnader

	2022-01-01 -2022-08-31	2021-01-01 -2021-08-31
Kostnad för räkenskapsrevision		
Sakkunnigt biträde	-0,0	-0,0
Förtroendevalda	-0,0	-0,0
Total kostnad för räkenskapsrevision	-0,0	-0,0
Kostnad för övrig revision		
Sakkunnigt biträde	-1,0	-1,0
Förtroendevalda	-0,2	-0,2
Total kostnad för övrig revision	-1,2	-1,2
Total kostnad revision	-1,2	-1,2

Not 6 Av- och nedskrivningar

	2022-01-01 -2022-08-31	2021-01-01 -2021-08-31
Avskrivning immateriella tillgångar	-3	-2
Avskrivning byggnader och anläggningar	-81	-76
Avskrivning maskiner och inventarier	-21	-21
Summa avskrivningar	-105	-99

Not 7 Skatteintäkter

	2022-01-01 -2022-08-31	2021-01-01 -2021-08-31
Preliminär kommunalskatt	2 114	1 995
Preliminär slutavräkning innevarande år	41	30
Slutavräkningsdifferens föregående år	21	12
Summa skatteintäkter	2 177	2 037

Not 8 Generella statsbidrag och utjämning

	2022-01-01 -2022-08-31	2021-01-01 - 2021-08-31
Inkomstutjämningsbidrag	333	316
Kostnadsutjämningsbidrag/-avgift	-41	-39
Regleringsbidrag	110	118
Generella statsbidrag	11	5
LSS-utjämning	29	20
Kommunal fastighetsavgift	93	89
Införandebidrag	0	13
Summa generella statsbidrag och utjämning	536	522

Not 9 Finansiella intäkter

	2022-01-01 -2022-08-31	2021-01-01 -2021-08-31
Utdelning på aktier och andelar	5	2
Borgensavgifter koncernbolag	8	7
Ränteintäkter från koncernbolag	4	4
Resultatandel från andel i kommanditbolag	0	1
Summa finansiella intäkter	17	14

Not 10 Finansiella kostnader

	2022-01-01 -2022-08-31	2021-01-01 -2021-08-31
Räntekostnader	-7	-6
Ränta på pensionsavsättningar	-6	-3
Övriga finansiella kostnader	-1	0
Summa finansiella kostnader	-14	-9

Not 11 Upplösning reservering för pensionskostnader

2010 gjordes en reservering inom eget kapital för att täcka ökade pensionskostnader för den så kallade "Bromsen" som slog till 2010 och som kommer att innebära ökade pensionskostnader för kommunen under många år framöver.

	2022-01-01 -2022-08-31	2021-01-01 -2021-08-31
Upplösning för ökade pensionskostnader	1	1
Summa	1	1

Not 12 Immateriella anläggningstillgångar

	2022-08-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	32	24
Årets inköp	0	3
Försäljningar/utrangeringar	0	-3
Omklassificeringar	0	8
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	32	32
Ingående avskrivningar	-15	-15
Försäljningar/utrangeringar	0	3
Årets avskrivningar	-3	-3
Utgående ackumulerade avskrivningar	-18	-15
Ingående avskrivningar	-4	-4
Årets nedskrivningar	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-4	-4
Utgående redovisat värde	10	13

Not 13 Mark, byggnader och tekniska anläggningar

	2022-08-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	4 334	3 878
Försäljningar/utrangeringar	-6	-18
Omklassificering från pågående nyanläggningar	57	476
Övriga omklassificeringar	-1	-2
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	4 384	4 334
Ingående avskrivningar	-1 754	-1 652
Försäljningar/utrangeringar	6	16
Omklassificeringar	0	0
Årets avskrivningar	-81	-118
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 829	-1 754
Ingående nedskrivningar	-52	--52
Årets nedskrivningar	0	0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-52	-52
Pågående nyanläggningar		
Ingående balans	234	461
Årets utgifter	163	302
Intäktsfört till resultaträkningen	0	1
Avskrivningar	0	0
Under året genomförda omfördelningar	-65	-530
Omklassificering till investeringsbidrag	0	0
Utgående balans	332	234
Utgående redovisat värde	2 835	2 762
Avskrivningstid (år)	10-50	10-50
Genomsnittlig avskrivningstid (år)	32,5	22,7

Not 14 Maskiner och inventarier

	2022-08-31	2021-12-31
Ingående anskaffningsvärden	466	443
Försäljningar/utrangeringar	-10	-25
Omklassificering från pågående nyanläggningar	8	46
Övriga omklassificeringar	1	2
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	465	466
Ingående avskrivningar	-314	-306
Försäljningar/utrangeringar	10	25
Årets avskrivningar	-21	-33
Utgående ackumulerade avskrivningar	-325	-314
Ingående nedskrivningar	-1	-1
Årets nedskrivningar	0	0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-1	-1
Utgående redovisat värde	139	151
Avskrivningstid	3-33 år	3-33 år
Genomsnittlig avskrivningstid (år)	7,2	4,8

Not 15 Finansiella anläggningstillgångar

	2022-08-31	2021-12-31
Aktier i koncernföretag	14	14
Långfristig fordran och utlåning koncern	975	875
Bostadsrätter	0	0
Övriga aktier och andelar	15	11
FH Lugnet KB resultatandel	15	16
Redovisat värde vid årets slut	1 019	917

Not 16 Finansiella anläggningstillgångar

	2022-08-31	2021-12-31
Övriga aktier och andelar		
Ingående värde	11,3	11,3
Tillkommande andelar	3,4	0,0
Avgående andelar	0,0	0,0
Utgående värde	14,7	11,3
<i>Innehavet av övriga aktier och andelar utgörs av följande:</i>		
Övriga aktier	0,6	0,6
Andelskapital i Dala Vindkraft EF	1,6	1,6
Andelskapital i Kommuninvest EF	12,5	9,1
Summa	14,7	11,3
Aktier i koncernföretag		
Ingående värde	14,2	14,2
Utgående värde	14,2	14,2
<i>Innehavet av aktier i koncernföretag utgörs av följande innehav:</i>		
Falu P	0,1	0,1
Falu Stadshus AB	0,5	0,5
Dala Airport AB	3,5	3,5
Visit Södra Dalarna AB	0,0	0,0
Västra Falun Fastighets AB	0,1	0,1
Frauenzimmer AB	10,0	10,0
Summa	14,2	14,2
Långfristiga fordringar		
Ingående värde	875,0	740,0
Tillkommande fordringar	100,0	135,0
Avgående fordringar	0,0	0,0
Utgående värde	975,0	875,0
<i>Långfristiga fordringar utgörs av följande:</i>		
Utlämnade lån, övriga	0,6	0,6
Utlämnade lån, koncernföretag	975,0	875,0
Värdereglering långfristiga fordringar	-0,6	-0,6
Summa	975,0	875,0
Bostadsrätter		
Ingående värde	0,2	0,2
Sålda bostadsrätter	0,0	0,0
Utgående värde	0,2	0,2
Resultatandelar		
Ingående värde	16,3	16,6
Årets resultatandel FH Lugnet KB	-1,2	-0,3
Utgående värde	15,1	16,3
Totalsumma	1 019,2	917,0

Not 17 Förråd m.m.

	2022-08-31	2021-12-31
Exploateringsmark	3	3
Redovisat värde vid årets slut	3	3

Not 18 Fordringar

	2022-08-31	2021-12-31
Kundfordringar	13	43
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	100	82
Mervärdeskattefordringar	20	48
Kortfristiga fordringar hos koncernföretag	10	37
Kommunal fastighetsavgift	115	106
Upplupna skatteintäkter	131	68
Tomtlikvider	0	1
Fordringar för statsbidrag	19	9
Övriga kortfristiga fordringar	2	3
Redovisat värde vid årets slut	410	397

Not 19 Kassa och bank

	2022-08-31	2021-12-31
Kassa	0	0
Bank	2	0
Koncernkonto	383	278
	385	278

Not 20 Specifikation koncernkonto

	2022-08-31	2021-12-31
Koncernkonto i Swedbank		
Falu kommun	90	111
Falu Energi & Vatten AB	160	98
Falu Elnät AB	56	29
Falu Pellets AB	4	0
Kopparstaden AB	27	60
Kopparstaden Förvaltning AB	0	0
Falu Stadshus AB	23	12
Frauenzimmer AB	1	0
Förvaltningsbolaget Högskolefastigheten Lugnet KB	-10	4
Västra Falun Fastighets AB	3	-23
Lugnet i Falun AB	29	-13
	383	278

Not 21 Eget kapital

	2022-08-31	2021-12-31
Eget kapital		
Ingående eget kapital	1 673	1 610
Avsättning till resultatutjämningsreserv	-78	-99
Resultatutjämningsreserv	177	99
Reservering för pensionskostnader "Bromsen"	14	16
Ianspråktagande reservering pensioner "Bromsen"	-1	-2
Återföring reservering pensionskostnader	1	2
Årets resultat	190	160
Utgående eget kapital	1 977	1 786
<i>Årets resultat inklusive återförd reservering</i>	191	162

Not 22 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	2022-08-31	2021-12-31
Avsatt till pensioner		
Pensionsbehållning	3	2
Förmånsbestämd/kompletterande pension	183	182
Särskild avtalspension	0	1
Pension till efterlevande	4	5
PA-KL pensioner	18	18
Löneskatt	51	50
Summa avsatt till pensioner	259	258
Summa avsatt till pensioner		
Antal visstidsförordnanden		
Politiker	2	2
Tjänstemän	8	8
Ingående avsättning	258	241
Nyintjänad pension	2	6
Ränte- och basbeloppsuppräknningar	4	3
Övrigt	1	3
Ändring av grunder	0	10
Årets utbetalningar	-6	-8
Förändring av löneskatt	0	3
Utgående avsättning	259	258
Utredningsgrad	98%	98%

Utredningsgrad: den del av personakterna för anställd personal som är uppdaterad med avseende på tidigare pensionsgrundande anställning.

Not 23 Andra avsättningar

	2022-08-31	2021-12-31
Avsättning för parkeringsanläggning		
Redovisat värde vid periodens början	12	12
Utgående avsättningar	12	12
Avsatt för sluttäckning deponi		
Redovisat värde vid årets början	19	19
Nya avsättningar	0	0
Ianspråktaga avsättningar	-1	0
Utgående avsättning	18	19
Summa andra avsättningar	30	31

Not 24 Långfristiga skulder

	2022-08-31	2021-12-31
Ingående låneskuld	1 435	1 200
Nyupplåningar under året	170	235
Årets amortering	0	0
Utgående låneskuld	1 605	1 435
Långfristiga skulder		
Skulder till kreditinstitut	630	560
Förmedlade lån till de kommunala bolagen	975	875
Summa	1 605	1 435
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år		
Investeringsbidrag	46	49
återstående antal år (vägt snitt) 26 år		
Summa förutbetalda intäkter	46	49
Summa långfristiga skulder	1 651	1 484
Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut	2022-08-31	2021-12-31
Genomsnittlig ränta	0,6%	0,5%
Genomsnittlig räntebindningstid	3,2 år	3,3 år
Lån som förfaller inom (mnkr):		
1 år	70	100
2-4 år	360	210
5 år eller senare	200	250
Marknadsvärden ränteswappar		
Säkrad låneskuld, egna lån	0	0
Marknadsvärde ränteswappar 3MSTIBOR	0	0
Förändringar under året:		

FINANSIELLA RAPPORTER

Säkrad låneskuld, förmedlade lån	470	320
Marknadsvärde ränteswappar 3MSTIBOR	-34	-6

Årets räntekostnad för förmedlade lån har i jämförelse med att låna mot tremånadersränta gett en räntekostnadsökning om 1,6 mnkr.

Not 25 Kortfristiga skulder

	2022-08-31	2021-12-31
Skulder till koncernföretag	303	203
Leverantörsskulder	169	263
Moms och punktskatter	1	2
Personalens skatter, avgifter och löneavdrag	41	37
Förutbetalda skatteintäkter	0	33
Skulder för statsbidrag	41	22
Övriga kortfristiga skulder	13	10
Upplupna personalkostnader	218	291
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	98	102
Summa kortfristiga skulder	884	963

Not 26 Ansvarsförbindelser

Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulderna eller avsättningarna och som inte heller har täckning i pensionsstiftelses förmögenhet.

	2022-08-31	2021-12-31
Ingående pensionsförpliktelse	1 230	1257
<i>Nya förpliktelser och förändringar under året:</i>		
Ränte- och basbeloppsuppräknningar	26	17
Ändring av grunder	0	27
Övrig post	3	-3
Årets utbetalningar	-42	-63
Förändring av löneskatt	-3	-5
Utgående pensionsförpliktelse	1 214	1 230

FINANSIELLA RAPPORTER

Ansvarsförbindelser för pensionsförpliktelser

Intjänad pensionsrätt	801	808
Livränta	28	30
Utgående pension till efterlevande	16	17
PA-KL pensioner	121	125
Löneskatt 24,26 %	237	238
Visstidspension, förtroendevalda	9	10
Löneskatt visstidspension, förtroendevalda	2	2
Summa	1 214	1 230

Övriga ansvarsförbindelser

Kommunal borgen bostadsbolag Kopparstaden AB	1 130	1 130
Kommunal borgen övriga kommunal helägda bolag	2 745	2 739
Kommunal borgen för delägda bolag	2	1
Föreningar och organisationer	64	65
Summa	3 941	3 935

<i>Varav lån hos Kommuninvest</i>	3 875	3 825
-----------------------------------	-------	-------

Falu kommun har i september 1994 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 294 kommuner och regioner som var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening 31 augusti 2022 har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Falu kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per den 30 juni 2022 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 586 308 mnkr och totala tillgångar till 576 547 mnkr. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 5 146 mnkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 5 110 mnkr.

Not 27 Justering för poster som inte ingår i kassaflödet

	2022-08-31	2021-08-31
Avskrivningar	105	99
Utrangeringar	0	0
Avsatt till pensioner	8	23
Resultatandel Lugnet KB	1	1
Upplösning offentliga investeringsbidrag	-1	-1
Övriga ej likviditetspåverkande poster	-1	-2
Summa	112	120

Not 28 Övriga likviditetspåverkande poster som hör till den löpande verksamheten

	2022-08-31	2021-08-31
Utbetalning av avsättningar för pensioner	-6	-5
Summa	-6	-5

Not 29 Poster som redovisas i annan sektion

	2022-08-31	2021-08-31
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar	-1	-1
Summa	-1	-1

Principer för drift- och investeringsredovisning

Allmänt

Den ekonomiska styrningen sker bland annat genom att kommunfullmäktige i budget anvisar resurser till kommunstyrelsen och nämnderna för verksamhet (drift) och investeringar. Fullmäktiges budget utgör därmed en gräns för omfattningen av verksamheten och investeringarna.

Inför varje verksamhetsår beslutar kommunfullmäktige i juni om en Årsplan med budget för nästkommande år och de två efterföljande åren. I budget anvisar fullmäktige resurser för verksamhet till kommunstyrelsen och nämnderna. Från början av juni till slutet av september upprättar kommunstyrelsen och nämnderna sedan verksamhetsplaner inklusive internbudget för sina ansvarsområden.

Driftbudget

Fullmäktige tilldelar nämnderna nettoanslag för att bedriva verksamhet. Omdisponering av anslag mellan verksamhetsområden och nämnder samt tilläggsanslag kan beslutas av kommunfullmäktige under året. I internredovisningen hanteras nettoanslaget för respektive nämnd som en intäkt i form av erhållet kommunbidrag och för den kommunövergripande finansieringen som en kostnad i form av lämnat kommunbidrag. Kommunbidraget tillsammans med nämndens externa och interna intäkter utgör den yttre ram inom vilken verksamheten ska bedrivas. Nämnderna fördelar kommunfullmäktiges nettoanslag vidare i sin internbudget. Det sker brutto uppdelat på intäkter och kostnader samt på de delverksamheter och organisatoriska enheter som respektive nämnd bestämmer. Omdisponering av dessa anslag under året får ske genom nämndbeslut, så länge de inte påverkar kommunfullmäktiges nettoanslag.

Investeringsbudget

I Årsplan med budget anvisar fullmäktige även resurser för investeringar till kommunstyrelsen och nämnderna. Kommunfullmäktige tilldelar nämnderna ett ramanslag netto, men med restriktioner enligt fastställda disponeringsregler. Investeringar för kommunkoncernens bolag och dess finansiering regleras genom bolagsordningarna och kommunens företagspolicy. Fullmäktige ska också beredas tillfälle att ta ställning innan beslut fattas i bolagen som är av principiell betydelse eller annars av större vikt.

Internredovisningsprinciper

Driftredovisningens intäkter och kostnader ska spegla respektive nämnds och verksamhets ekonomiska relationer till sin omvärld, där de andra nämnderna och verksamheterna utgör en del av omvärlden. Det innebär att jämfört med resultaträkningens intäkter och kostnader, som enbart innehåller kommunexterna poster, har driftredovisningen påförts även kommuninterna poster, såsom köp och försäljning mellan nämnder och verksamheter. Omvänt finns det poster i resultaträkningen som inte ingår i driftredovisningen eller som simuleras kalkylmässigt.

Poster som finns i resultaträkningen, men inte i driftredovisningen, är skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnning, finansiella intäkter och kostnader samt extraordinära poster. Poster som kalkylmässigt simuleras i driftredovisningen är personalomkostnader och kapitalkostnader. Det finns även gemensamma kostnader som fördelas mellan kommunens olika verksamheter genom interndebitering samt gemensamma kostnader som fördelas med schabloner.

Investeringsredovisningens utgifter består av kommunexterna utgifter. All kommunkoncernintern fakturering sker utan vinstpålägg. Undantaget utgörs av försäljning av el samt bostadsföretagets uthyrning av bostäder och lokaler, som sker på affärsmässiga grunder.

Bilden nedan beskriver hur driftsredovisningen och investeringsredovisningen hänger samman med årsredovisningens övriga delar.

DRIFTREDOVISNING	Intäkter	Kostnader	Utfall
Samtliga ansvarsnivåer			
Omvårdnadsnämnden	676	-676	0
Myndighetsnämnden	18	-19	0
Kultur- och fritidsnämnden	156	-160	-4
Miljö & samhällsbyggnadsnämnden	116	-113	3
Barn- och utbildningsnämnden	1711	-1679	32
Socialnämnden	617	-640	-23
Revision	2	-1	0
Kommunstyrelsen, varav:	675	-661	14
<i>sektor ledningsstöd</i>	85	-82	3
<i>kommundirektör</i>	3	-3	0
<i>sektor service</i>	478	-487	-9
<i>ej förvaltn. anknuten verksamhet</i>	74	-72	2
<i>beshitsorgan</i>	35	-18	18
Gem.nämnd Upphandlingssamverkan	4	-4	0
Gem.nämnd Alkoholhandläggning och toba	5	-3	2
Valnämnd	2	-1	0
Överförmyndaren	3	-3	0
X Kommunövergripande finansierin	35	-2581	-2546
Totalt driftverksamheten	4019	-6541	-2523
Justeras: poster som ej är hänförliga till verksamhetens intäkter och kostnader i resultaträkningen	-3582	3684	102
Verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkningen	436	-2857	-2421

INVESTERINGSREDOVISNING	
<i>Nämnd/sektor</i>	
Sektor ledningsstöd	6,6
Sektor service	114,8
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden	32,4
Omvårdnadsnämnden	2,3
Kultur- och fritidsnämnden	3,2
Barn- och utbildningsnämnden	3,1
Socialnämnden	0,7
Summa enligt investeringsredovisning	163,1

RESULTATRÄKNING	
Verksamhetens intäkter	436
Verksamhetens kostnader	-2 857
Avskrivningar	-105
Nettokostnader	-2 526
Skatteintäkter och bidrag	2 713
Verksamhetens resultat	187
Finansnetto	3
Årets resultat	190

BALANSRÄKNING	
Anläggningstillgångar	4 003
varav avskrivningar	-105
varav nya investeringar	163
Omsättningstillgångar	798
Summa tillgångar	4 801
Eget kapital	1 977
varav årets resultat	190
Avsättningar	289
Skulder	2 535
Summa eget kapital och skulder	4 801

KASSAFLÖDESANALYS	
Årets resultat	190
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	105
Förändring lager, fordringar och skulder	-91
Löpande verksamhet	204
Investeringsverksamhet	-267
varav nya investeringar	-163
varav återbetalt investeringsbidrag	-2
Finansieringsverksamhet	170
Årets kassaflöde	107

Driftredovisning

Ekonomiskt utfall för verksamheterna per 31 augusti 2022

Det ekonomiska utfallet per sista augusti för kommunen uppgår till cirka 190 mnkr vilket är drygt 105 mnkr högre än budget per sista augusti. Det budgeterade årsresultatet för 2022 motsvarar 1,6 procent av skatteintäkter samt statsbidrag och utjämning, vilket är något lägre än kommunens mål för god ekonomisk hushållning om 2 procent. De största negativa avvikelserna jämfört mot budget finns hos socialnämnden och inom kultur- och fritidsnämnden medan de största positiva avvikelserna finns inom barn- och utbildningsnämnden och kommunstyrelsen. Nämndernas utfall och prognos jämfört mot budget och föregående års utfall beskrivs nedan.

Mer utförlig information om nämndernas ekonomiska utfall återfinns i respektive nämnds verksamhetsberättelse.

DRIFTREDOVISNING UTFALL PER 31 AUG (belopp i mnkr)	Utfall Intäkter		Utfall Kostnader		Utfall Nettokostnad		Budgetram jan-aug	Budget- avvikelse
	Innev.år	Fg år	Innev.år	Fg år	Innev.år	Fg år	Innev.år	Innev.år
Styrelse/nämnd								
Omvårdnadsnämnden	115,2	118,2	-676,0	-638,3	-560,8	-520,1	560,4	-0,4
Myndighetsnämnden	11,4	13,1	-18,6	-16,1	-7,2	-3,0	6,9	-0,3
Kultur- och fritidsnämnden	18,4	15,4	-159,5	-145,8	-141,1	-130,4	137,4	-3,7
Miljö & samhällsbyggnadsnämnden	28,0	42,9	-113,2	-109,3	-85,2	-66,4	87,7	2,5
Barn- och utbildningsnämnden	694,7	670,0	-1 679,1	-1 626,0	-984,4	-956,0	1 016,7	32,2
Socialnämnden*	73,0	81,6	-640,2	-607,8	-567,2	-526,2	543,9	-23,3
Revision	0,0	0,0	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	1,6	0,3
Kommunstyrelsen, varav:	519,7	517,1	-660,9	-655,0	-141,2	-137,9	155,0	13,9
<i>sektor ledningsstöd</i>	43,9	42,3	-82,0	-82,6	-38,1	-40,3	41,1	3,0
<i>kommundirektör</i>	0,1	0,9	-2,6	-1,8	-2,5	-0,9	2,6	0,2
<i>sektor service</i>	475,4	468,3	-486,8	-481,2	-11,4	-12,9	2,5	-8,9
<i>ej förvaltn.anknuten verksamhet</i>	0,1	0,1	-71,8	-67,3	-71,7	-67,2	73,7	2,1
<i>beslutsorgan</i>	0,1	1,0	-17,6	-20,9	-17,5	-19,9	35,1	17,6
Gem.nämnd Upphandlingssamverkan	-0,1	-0,2	-3,8	-3,7	-3,9	-3,9	4,1	0,2
Gem.nämnd Alkoholhandläggning och tobak	4,8	3,5	-3,2	-2,7	1,6	0,8	0,0	1,6
Valnämnd	0,0	0,0	-1,5	-0,1	-1,5	-0,1	1,7	0,2
Överförmyndaren	0,0	-0,3	-3,2	-2,8	-3,2	-3,1	3,4	0,3
SUMMA verksamheter drift	1 465,1	1 461,3	-3 960,5	-3 808,9	-2 495,4	-2 347,6	2 518,8	23,5
Kommunövergripande finansiering	34,6	34,7	-62,2	-55,6	-27,6	-20,9	-2 553,2	6,8
Totalt driftverksamheten	1 499,7	1 496,0	-4 022,7	-3 864,5	-2 523,0	-2 368,5	-34,4	30,3
Justeras: poster som ej är hänförliga till verksamhetens intäkter och kostnader i resultaträkningen	-1 063,6	-1 039,6	1 166	1 133,5	102	93,9	34,4	-30,3
Verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkningen	436,1	456,4	-2 857	-2 730,9	-2 421	-2 274,5	0	0

* I Socialnämnden ingår sektor AIK utfall från och med 2021.

DRIFTREDOVISNING PROGNOSS PER 31 AUG (belopp i mnkr)	Årsprognos Intäkter		Årsprognos Kostnader		Årsprognos Nettokostnad		Budgetram jan-dec	Budget- avvikelse
	Innev.år	Fg år	Innev.år	Fg år	Innev.år	Fg år	Innev.år	Innev.år
Omvårdnadsnämnden	166,6	180,9	-1 029,0	-987,4	-862,4	-806,5	852,7	-9,7
Myndighetsnämnden	15,2	15,0	-29,3	-25,9	-14,1	-10,9	13,2	-0,9
Kultur- och fritidsnämnden	31,9	26,2	-242,8	-224,5	-211,0	-198,2	211,2	0,2
Miljö & samhällsbyggnadsnämnden	50,7	85,7	-191,4	-119,7	-140,7	-34,0	136,8	-3,9
Barn- och utbildningsnämnden	1 041,7	1 008,3	-2 591,2	-2 500,4	-1 549,5	-1 492,2	1 549,0	-0,5
Socialnämnden*	105,9	107,1	-971,8	-932,2	-865,9	-825,1	822,1	-43,8
Revision	0,0	0,0	-2,5	-2,2	-2,5	-2,2	2,5	0,0
Kommunstyrelsen, varav:	788,3	771,9	-1 033,6	-699,7	-245,2	72,2	238,6	-6,6
<i>sektor ledningsstöd</i>	64,4	65,4	-129,4	-131,8	-65,0	-66,5	63,5	-1,5
<i>kommundirektör</i>	0,0	0,0	-3,9	-3,3	-3,9	-3,3	3,9	0,0
<i>sektor service</i>	723,9	706,5	-755,6	-419,5	-31,7	287,0	8,0	-23,7
<i>ej förvaltn.anknuten verksamhet</i>	0,0	0,0	-112,5	-104,7	-112,4	-104,7	110,5	-1,9
<i>beslutsorgan</i>	0,0	0,0	-32,2	-40,4	-32,2	-40,4	52,7	20,5
Gem.nämnd Upphandlingssamverkan	0,0	0,0	-6,2	-5,9	-6,2	-5,9	6,2	0,0
Gem.nämnd Alkoholhandläggning och tobak	4,8	4,3	-4,8	-4,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Valnämnd	1,1	0,0	-3,7	-0,5	-2,6	-0,5	2,6	0,0
Överförmyndaren	0,0	0,0	-5,1	-4,8	-5,1	-4,8	5,1	0,0
SUMMA verksamheter drift	2 206,3	2 199,5	-6 111,4	-5 507,6	-3 905,1	-3 308,1	3 839,9	-65,2
Kommunövergripande finansiering	4 152,0	3 947,5	-140,8	-136,0	4 011,2	3 811,5	-3 839,9	171,3
Totalt driftverksamheten	6 358,3	6 147,0	-6 252,2	-5 643,5	106,1	503,4	0,0	106,0

Omvårdnadsnämnden

Nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse om cirka 0,4 mnkr. Den främsta förklaringen till det är personalkostnaderna, som överstiger budget med cirka 16 mnkr. Svårighet att rekrytera personal, tillfällig bonus till vikarier samt hög sjukfrånvaro vilket har lett till högre andel vikarier och därmed höga kostnader för kvalificerad övertid bland timavlönade. Ersättning för extra höga sjuklönekostnader från staten erhöles till och med mars månad. Köp av verksamhet visar på en positiv avvikelse om cirka 14 mnkr, vilket förklaras av lägre volymer hos externa utförare jämfört med budget.

En positiv avvikelse för lokalkostnader om drygt 6 mnkr förklaras delvis av en budgeterad hyreshöjning som ännu inte börjat gälla samt en försening av de moduler som ska ersätta delar av Herrhagsgårdens verksamheter under dess renovering. Negativ avvikelse inom övriga kostnader om drygt 12 mnkr förklaras främst av högre kostnader för städning, förbrukningsmaterial och livsmedel på grund av inflationen och coronapandemin. Även kostnader för inhyrd personal överstiger budget, vilket förklaras av att biståndsenheten haft brist på handläggare samtidigt som inflödet av ärenden varit hög.

Intäkter från försäljning av verksamhet avviker positivt mot budget med drygt 1 mnkr medan övriga intäkter avviker positivt med cirka 7 mnkr. Det förklaras främst av lägre volymer inom verksamheterna.

Avvikelsen om 26,6 mnkr i utfall jämfört mot föregående år förklaras främst av lägre intäkter i form av statsbidrag samt högre personalkostnader. Coronapandemin påverkade volymerna mycket vilket gjorde att personalkostnaderna var betydligt lägre år 2021. Verksamheter så som dagverksamhet höll stängt, inflödet på vård- och omsorgsboende och inom hemtjänsten var lägre 2021 som en följd av pandemin.

Årsprognosen för nämnden uppgår till en negativ budgetavvikelse om cirka 10 mnkr. Avvikelsen mellan prognos och årsbudget förklaras till största delen av svårigheten att rekrytera personal, vilket leder till höga kostnader för kvalificerad övertid, sjuklön och timlön. Vidare beräknas kostnader för inhyrd personal på biståndsenheten öka jämfört mot budget. Även höjda kostnaderna avseende förbrukningsmaterial, drivmedel och livsmedel påverkar prognosen negativt. Positiva avvikelser jämfört mot budget på intäktssidan förklaras främst av lägre volymer inom verksamheterna i egen regi. Samtidigt beräknas lägre volymer hos externa utförare ge en positiv avvikelse jämfört mot budget avseende kostnad för köp av huvudverksamhet.

Myndighetsnämnden

Nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse om cirka 0,3 mnkr vilket främst beror på lägre intäkter än budgeterat samt köpta konsulttjänster tillhörande 2021 som fakturerats först 2022. Vakanser och sjukskrivningar under perioden har inneburit att konsulter anlitas för att kunna bedriva verksamheten som planerat.

För helåret beräknas en negativ avvikelse om cirka 1 mnkr vilket främst förklaras av lägre års- och tillståndsavgifter, lägre personalkostnader samt ökade konsultkostnader på grund av vakanser och sjukskrivningar. Jämfört med föregående delårs utfall är det främst bygglovsintäkterna som är lägre i år, samtidigt som personal- och konsultkostnader är högre.

Åtgärder vid underskott

Nämnden arbetar mot att dra ned på konsultkostnaderna, men om sjukskrivningar fortsätter resulterar detta i att konsulter måste anlitas för att utföra nämndens uppdrag.

Kultur- och fritidsnämnden

Nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse om cirka 4 mnkr. Den främsta förklaringen till avvikelsen mot budget är uteblivna intäkter till följd av en eftersläpande effekt av coronapandemin där nämndens kultur- och idrottsanläggningar inte haft full beläggning. Minskade intäkter till följd av detta uppgår per augusti till cirka 3 mnkr. För övrigt visar utbetalda föreningsbidrag en negativ avvikelse jämfört med budget vilket vägs upp av lägre personalkostnader, genom bland annat vakanser, samt utebliven hyra för främst kulturresevatet Dikarbacken, där projektet försenats till följd av överklagan.

För helåret prognostiseras en positiv budgetavvikelse om cirka 0,3 mnkr, trots att ramtillskottet på 13 mnkr för det nya badhuset bedöms generera en positiv avvikelse om 5,7 mnkr liksom att den förvaltningsövergripande bufferten om 1,5 mnkr nyttjas.

Det ringa överskottet förklaras främst av uteblivna intäkter, cirka 3 mnkr, till följd av eftersläpande effekter av pandemin liksom aviserade ökade energikostnader från Lufab, cirka 4,5 mnkr, för Lugnetanläggningen där prisutvecklingen slår hårt mot den elintensiva verksamheten kopplat till ishallar, bandyplan och snöproduktion.

Periodens utfall avviker mer negativt mot budget i år jämfört med i fjol. Intäkterna är högre, även om coronapandemins effekter fortsatt finns kvar. I stället förklaras avvikelsen främst av felperiodiserade föreningsbidrag föregående år.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Nämnden redovisar en positiv budgetavvikelse om drygt 2,5 mnkr. Främsta orsakerna till detta är lägre personalkostnader, på grund av vakanser och sjukskrivningar, lägre kostnader för köpta konsulttjänster på trafiksidan samt lägre kostnader för driftentreprenader inom gata och park på grund av försenad planering och senarelagda arbeten. Samtidigt saknas intäkter om cirka 12 mnkr som budgeterats under perioden. Exploateringsintäkter för Surbrunnshagens lekpark samt intäkter för industritomter vid Nedre Gruvriset och Ingarvet norr är försenade.

Nämnden prognostiserar en negativ budgetavvikelse om cirka 4 mnkr för helåret vilket främst beror på lägre exploateringsintäkter och ökade kostnader för skötsel av kommunens mark. Indexregleringarna på kommunens driftentreprenader har varit betydligt större än tidigare på grund av rådande kostnader för drivmedel, material och räntor. Nettotappet för exploateringsintäkter under året är cirka 18,6 mnkr och det är främst de stora projekten Rödbro och Vasaparken som skjutits framåt i tiden av exploatören. De ökade kostnaderna och uteblivna intäkterna hämtas delvis hem genom lägre personal- och konsultkostnader, färre ansökningar för upprustningsbidrag av vägar samt högre intäkter för platsupplåtelse.

Det är tydligt att den osäkra marknaden och de ökade materialpriserna påverkat resultatet. Dessa är faktorer utanför nämndens kontroll. Nämnden har till viss del lyckats kompensera för delar av underskotten men det är inte rimligt att hämta hem intäktsbortfallet från exploateringar i driftsbudgeten. När 2022 års budget antogs var förutsättningarna i omvärlden och marknaden en helt annan. Sedan dess har ett krig startats och en prisökning som sällan skådats gällande material, el och drivmedel konstaterats.

Avvikelsen mellan periodens utfall och föregående delårs utfall förklaras främst av skillnad i vägvinterunderhållet samt de budgeterade intäkterna som inte influerades under perioden avseende exploatering och industritomter.

Barn- och utbildningsnämnden

Nämnden redovisar en positiv budgetavvikelse om drygt 32 mnkr för perioden. Personalkostnaderna avviker positivt mot budget med drygt 14 mnkr samtidigt som nämnden erhållit ersättning för högre sjuklönekostnader. Detta överskott är dock inte helt överensstämmande med det faktiska läget inom verksamheten eftersom det finns en förväntad naturlig variation avseende både intäkter och kostnader under året och att ett överskott per augusti är väntat, även om budget ska hållas för hela året. I år blev diskrepansen mellan intäkter och kostnader dessutom något förstärkt på grund av att kommunbidragets utfall baserats på en lönekostnadsperiodisering som inte helt överensstämmer med hur dessa kostnader faktiskt redovisats under året. Bidragsintäkter överstiger budget med cirka 19 mnkr och består främst av statsbidrag från Skolverket, ersättning från staten för höga sjuklönekostnader samt barn- och utbildningsnämndens del av det generella statsbidraget Skolmiljarden.

Nämnden prognostiserar en negativ avvikelse om cirka 0,5 mnkr för helåret. Det prognosticerade underskottet beror till stor del på fler barn i de fristående verksamheterna än vad som antogs i budget. Förskolan budgeterade 485 barn, men i perioden januari-april har utfallet i snitt varit 521 barn, och prognosen är baserad på 508 barn i snitt under året. För grundskola och fritidshem budgeterades det för 1 285 elever respektive 336 barn, men prognosen pekar på 1 311 elever för grundskolan och 387 barn för fritidshemmen. Gymnasieskolan budgeterade för 633 elever, men prognosen pekar i stället på 657 elever. Färre elever både i den kommunala grund- och gymnasieskolan, samt färre elever i andra kommuner gör dock att effekten dämpas något.

Både för perioden och i prognosen redovisar nämnden en positiv avvikelse inom barnomsorgs- och skolbarnomsorgsavgifter om cirka 4 mnkr. Detsamma gäller lokalhyror som visar en positiv avvikelse mot budget för perioden om cirka 4 mnkr, mycket på grund av att vissa ombyggnationer dragit ut på tiden och inte genererar en kostnadsökning förrän de är färdigställda. Utöver detta redovisar nämnden

en negativ avvikelse mot budget inom köp av huvudverksamhet om cirka 10 mnkr. För köp av skolplatser redovisas en positiv avvikelse om drygt 7 mnkr medan utbildningskostnader visar på en negativ avvikelse om cirka 17 mnkr. På kostnadssidan är det framför allt personalkostnaderna som avviker negativt mot budget med cirka 34 mnkr, men även köp av huvudverksamhet med cirka 5 mnkr och övriga kostnader med cirka 5 mnkr. Avseende köp av huvudverksamhet är det framför allt utbildningskostnaderna som är högre jämfört mot budget och inom övriga kostnader är det framför allt förbrukningsinventarier.

Avvikelsen mellan periodens utfall och föregående delårs utfall förklaras främst av förändringar inom köp av huvudverksamhet samt personalkostnader. På intäktssidan är bidragsintäkterna drygt 3 mnkr lägre jämfört mot augusti 2021. Köp av huvudverksamhet avviker negativt mot budget med cirka 10 mnkr i år. Föregående år redovisades en positiv budgetavvikelse för detsamma om cirka 18 mnkr. Förändringen återfinns framför allt inom utbildningskostnader. Personalkostnader avviker positivt mot budget med drygt 14 mnkr i år. Föregående år redovisades en negativ avvikelse mot budget om drygt 21 mnkr. Dels förklaras det av coronapandemins effekter på verksamheten föregående år jämfört mot i år, dels av att kommunbidraget är högre under årets första åtta månader jämfört mot föregående år.

Åtgärder vid underskott

Det prognostiserade underskottet har sin grund i att ersättningen till fristående huvudmän fortsatt antas vara hög, även om hösten ser ut att visa en relativ lättnad jämfört med våren. Det finns dock en viss osäkerhet kring hur höstens elevsiffror kommer att se ut, i och med att det förväntas en viss rörlighet inom framför allt gymnasieskolan mellan olika skolor och program. Eftersom underskottet går att anse vara ringa finns inga särskilda åtgärder planerade, annat är ett fortsatt arbete med att inom de kommunala verksamheterna ha en effektiv organisation, vilket beräknas kunna hämta hem det prognosticerade underskottet.

Socialnämnden

Nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse om drygt 23 mnkr jämfört med budget. För köp av verksamhet redovisas en negativ avvikelse mot budget om drygt 36 mnkr. Av dessa är drygt 28 mnkr relaterade till den fortsatta ökningen av dyra HVB-hems-, familjehems- och öppenvårdsplaceringar inom barn- och familjesektionen. Nämnden redovisar en större positiv avvikelse för personalkostnader om drygt 13 mnkr vilket främst beror på vakanser, vab och långvarig sjukfrånvaro. Inom enheten ekonomiskt bistånd har man överanställt personal i stället för att ta in konsulter. Vidare har inga konsulter behövt köpas in då enheten har en större personalstyrka som kan upprätthålla verksamheten.

Stadsbidrag från olika myndigheter visar positiva avvikelser mot budget om drygt 7 mnkr. Intäkter från migrationsverket har ökat och visar för perioden en positiv avvikelse om 1,4 mnkr då till exempel antalet ensamkommande flyktingbarn har ökat. Även ersättning från Arbetsförmedlingen har ökat något och visar en positiv avvikelse mot budget om cirka 1 mnkr. Ersättning för höga sjuklönekostnader visar en positiv avvikelse om drygt 3 mnkr.

Nämnden prognostiserar en negativ budgetavvikelse om cirka 44 mnkr för helåret. Prognosen för köp av HVB-hems-, familjehems- och öppenvårdsplaceringar visar på en negativ avvikelse om cirka 43 mnkr. Antalet ensamkommande flyktingbarn har ökat och nämnden ser att ökningen av komplicerade ärenden fortsatt även efter sommaren och prognostiserar därför att utvecklingen kommer att hålla i sig under resterande del av året. Intäkter från Migrationsverket är en osäker post då utbetalningar från myndigheten har en viss eftersläpning. Dock prognostiseras en intäkt om cirka 8 mnkr.

För verksamheterna försörjningsstöd och våld i nära relationer prognostiseras en negativ avvikelse om 6 respektive 5 mnkr. Prognostiserad negativ budgetavvikelse totalt sett för LSS och Socialpsykiatri uppgår till 11 mnkr. Negativa avvikelser inom externa placeringar och boendeverksamheterna vägs till viss del upp av positiva avvikelser inom dagligverksamhet och korttidsverksamhet. Avvikelsen inom daglig verksamhet är en effekt av pandemin då vissa verksamheter inte varit i full gång hela året.

Prognostiserad positiv budgetavvikelse för personalkostnader för nämnden som helhet uppgår till cirka 11 mnkr och förklaras främst av sjukfrånvaro och vab.

Avvikelsen mellan periodens utfall och föregående delårs utfall i förhållande till budget uppgår till cirka 5 mnkr. Inför 2022 fick nämnden ett tillskott om totalt 63 mnkr för att kunna möta de volymökningar nämnden äskat medel för. Trots budgetförstärkningarna är det tydligt att köp av huvudverksamhet ökat markant jämfört med föregående år. Per augusti 2021 uppgick kostnaden till 150 mnkr vilket kan jämföras mot cirka 169 mnkr per augusti 2022. En kostnadsökning om cirka 19 mnkr. Denna ökning återfinns främst inom barn- och familjesektionen (HVB-hems-, familjehems- och öppenvårdsplaceringar). Detta tyder på en fortsatt ökning av långa och komplexa ärenden där enskilda ärenden snabbt kan driva upp kostnaderna.

Högre budgetavvikelse för personalkostnader om cirka 9 mnkr beror främst på den överanställning nämnden gjort för att minska behovet av konsulter och för att behålla kompetensen inom kommunen. För att samlokalisera verksamheten inom Arbetslivs- och Socialförvaltningen belastas nämnden under en period av dubbelhyror. Minskade intäkter om cirka 9 mnkr mellan åren beror framför allt på minskade statliga bidrag. Av dessa 9 mnkr avser 6 mnkr sänkta intäkter från Migrationsverket och drygt 4 mnkr sänkta stadsbidrag från Socialstyrelsen.

Åtgärder vid underskott

Under året har kommuninvånarens behov av externa placeringar på skyddade boenden fortsatt. Åtgärder i form av översyn av skalskydd på det egna boendet har vidtagits. Samverkansrutiner med Kopparstaden AB behöver utvecklas för att kunna erbjuda våldsutsatta personer långsiktiga boendelösningar i syfte att korta placeringstiderna på externa skyddade boenden. Ny rutin är under framtagande tillsammans med Kopparstaden och förväntas verkställas under november 2022.

Utvecklingen med minskat försörjningsstöd fortsätter. Kostnadsutvecklingen för varje hushåll ökar samtidigt vilket medför att minskningen av utgifter går i långsam takt. Ökad samverkan mellan sektionerna och enheterna bör medföra att fler går mot egen försörjning. En annan möjlighet är att inte återbesätta tjänster inom sektionen som blivit vakanta under året. En genomlysning av kostnader kring boendesamordningen kommer att genomföras. En snabbare digitaliseringstakt ger mer tid att träffa faluborna vilket på sikt leder till fler i egen försörjning. Planen är att genomföra digitaliseringen, främst av mina sidor, under 2023.

Åtgärder som är planerade och genomförda är att en tidsbegränsad anställning avslutas, att en pensionsavgång inte ersätts och hantering av en övertalighet inom administrativa enheten.

Riktat arbete för att skapa alternativ till kostsamma placeringar, bland annat till så kallade utredningsplaceringar. Utredningsplaceringar har identifierats som en anledning till årets stora kostnadsökningar inom Barn och Familj. Åtgärder handlar om att hitta alternativ till sådana placeringar när nämnden ser att den typen av behov uppstår. En tydlig åtgärd är att ingen utredningsplacering får genomföras utan att ärendet har tagits till så kallat ärenderåd. I ärenderådet samlas kompetenser för att se över ärendet från olika håll och förhoppningsvis hitta andra lösningar än placering.

Minska antalet inhyrda socionomkonsulter till förmån för fler anställda socialsekreterare, vilket är en besparingsåtgärd sedan tidigare år. Inför 2022 utökades personalbudgeten för att anställa fler socialsekreterare. Svårigheter i rekrytering samt många föräldraledigheter har bidragit till att målet ännu inte kunnat nås. Under 2022 har antalet konsulter kunnat minskas från sex till tre.

Nybyggnation av gruppboendestäder är en beslutad åtgärd för att ytterligare öka möjligheten att verkställa i egen regi och undkomma dyra externa placeringar.

Kommunstyrelsen

Sektor ledningsstöd

Sektorn redovisar en positiv budgetavvikelse om cirka 3 mnkr. Personalkostnaderna visar på en positiv avvikelse jämfört med budget vilket beror på återhållsamhet vid tillsättning av vakanser, främst på personalkontoret. Avvikelsen avseende övriga kostnader beror på att vissa medel för IT-projekt inte förbrukats, utan projekten kommer att genomföras under hösten samt att avsatta medel för renovering av Korsnäsdammen inte har nyttjats under perioden. Projektet fortsätter och medlen bedöms förbrukas under hösten.

Den prognostiserade negativa budgetavvikelsen uppgår till cirka 1,5 mnkr. Avvikelsen återfinns i huvudsak inom personalkontorets verksamheter och beror på att intäkterna avseende vissa av kontorets tjänster inte når full kostnadstäckning. Stadskansliet prognostiserar en positiv avvikelse med 0,5 mnkr vilket beror på tjänstledigheter under året.

Sektor ledningsstöds totala kostnader uppgår till 82 mnkr för perioden januari-augusti. Jämfört med samma period förra året är kostnaderna 0,5 mnkr lägre. Intäkterna inklusive kommunbidraget för samma period har ökat med 7,5 mnkr och uppgår till 85 mnkr. 6 mnkr av ökningen beror på utökad budgetram varav drygt 3 mnkr avser tillfälliga medel för byte av personalsystem och drygt 1 mnkr avser projektmedel för renovering av Korsnäsdammen.

Åtgärder vid underskott

Arbetet fortsätter med att få till ett fullt funktionellt personalsystem. Det sker ett systematiskt arbete och löpande åtgärder vad gäller personalkostnader. Till exempel återhållsamhet vid återbesättning av uppkomna vakanta tjänster.

Sektor service

Sektorn redovisar en negativ budgetavvikelse om cirka 9 mnkr jämfört mot budget. Intäkterna avviker negativt med drygt 4 mnkr vilket beror på ett antal faktorer. Kostens rörliga intäkter avviker negativt mot budget med cirka 3,5 mnkr. Försäljning av material avviker positivt med cirka 2 mnkr och kan till största delen tillskrivas försäljning av skyddsmaterial, vilket samtidigt återspeglas även i inköpskostnader. Hyresintäkterna avviker negativt med cirka 2,5 mnkr vilket i sin tur återspeglas i kostnaden för inhyrda lokaler. Bidragsintäkter avviker positivt med drygt 1 mnkr vilket till stor del beror på ej budgeterade bidrag för höga sjuklönekostnader. Intäkter för försäljning av fastigheter avviker negativt med cirka 2 mnkr.

Kostnaderna för perioden avviker negativt mot budget med cirka 5 mnkr. Kostnaderna för personal avviker positivt med drygt 3 mnkr vilket beror på svårigheter med att rekrytera samt tillfälliga vakanser. Kostnader för inhyrda lokaler avviker positivt med drygt 5 mnkr, vilket tyder på en lägre inhyrning än förväntat vilket också reflekteras i hyresintäkterna. Förbrukningsinventarier avviker negativt med cirka 4 mnkr vilket till största delen beror på inköp av skyddsmaterial, vilket även syns på intäktssidan. Kostnader för konsulter avviker negativt med cirka 7,5 mnkr vilket beror på svårigheter med att rekrytera personal med efterfrågad kompetens, ökat behov av IT-säkerhetsarbeten till följd av bland annat omvärldssituationen, kommunövergripande insatser samt sjukskrivningar.

Sektorn prognostiserar en negativ budgetavvikelse om cirka 24 mnkr för helåret. Detta beror i huvudsak på högre kostnader inom ett antal områden orsakade av omvärldsfaktorer vilka är svåra för sektorn att påverka, åtminstone på kort sikt. Prognostiserade intäkter avviker positivt mot budget med cirka 5 mnkr medan kostnader avviker negativt med cirka 28 mnkr.

Sektorn har svårt att rekrytera personal med efterfrågad kompetens vilket är den största orsaken till avvikelsen i personalkostnaderna. Den negativa avvikelsen relaterad till livsmedel beror på dagens

höga inflation och prisökningar vilket bland annat beror på kriget i Ukraina. För el och energi prognostiseras en kostnadsökning i och med att elmarknaden fortsatt är turbulent med stora ökningar under året. Kostnad för IT-konsulter visar en negativ avvikelse vilket beror på svårigheter med att rekrytera personal med efterfrågad kompetens. Detta, i kombination med sjukfrånvaro, återspeglas i lägre personalkostnader. Det finns ett ökat behov av att arbeta med IT-säkerhet till följd av omvärldssituationen samt kommunövergripande insatser. För att täcka dessa behov har konsulter tagits in. I kostnaden för reparation och underhåll av inventarier samt underhållsmaterial återspeglas bland annat de ökade priserna för bygg- och elmaterial. Till följd av ökade kostnader för drivmedel har kostnaderna för transportmedel, transporter och resor ökat.

Periodens negativa utfall är cirka 2 mnkr lägre jämfört med föregående års utfall. Intäkterna för perioden har ökat med drygt 7 mnkr jämfört med föregående år. Av dessa avser cirka 5 mnkr hyresintäkter till följd av hyresökningar samt att antalet uthyrda kvadratmeter ständigt ökar. Bidragen har minskat med drygt 8 mnkr, varav drygt 5 mnkr avser föregående års stadsbidrag för ökade kostnader i samband med coronapandemin. Försäljning av konsulttjänster har ökat med cirka 4 mnkr och kommunbidraget är 5 mnkr högre i periodens utfall jämfört med utfallet föregående år.

Kostnaderna för perioden är cirka 6 mnkr högre jämfört med samma period föregående år. Personalkostnaderna är cirka 6 mnkr högre i år vilket till största delen beror på löneökningar. Mediakostnaderna är cirka 5 mnkr högre i år till följd av ökade priser. Fastighetskostnader för drift och underhåll är 12 mnkr lägre jämfört med föregående period då resultatet föregående år belastades av stora kostnader i investeringsprojekt som inte var aktiverbara. Kostnader för IT-konsulter är drygt 8 mnkr högre jämfört med föregående år till följd av svårigheter med att rekrytera personal, ökat behov av IT-säkerhetsarbeten, kommunövergripande insatser samt sjukfrånvaro.

Åtgärder vid underskott

Sektor service verkar inom många av de områden som är inflationsdrivande vilket gör att det får stora konsekvenser på sektorns kostnader. Kraftigt ökade elpriser gör att driftskostnaderna för fastigheterna ökar markant, ökade priser på bygg- och elmaterial gör att kostnaderna för underhåll av fastigheterna ökar och slutligen gör de ökade livsmedelskostnaderna att tidigare satt portionspris inte täcker dagens kostnader. Ökad oro i världen ställer även helt andra krav på IT-säkerhet vilket är en av orsakerna till de ökade konsultkostnaderna.

För att minska effekterna av prisökning och inflation utförs ett kontinuerligt arbete med omvärldsanalys för att följa prisutvecklingen, energieffektiviseringar samt åtgärder för att minska matsvinnet. Planer på hur en åtgärdsplan ska kunna tas fram i samverkan med verksamheterna för att besluta om ett antal åtgärder för att minska energiförbrukningen har påbörjats.

Ej förvaltningsanknuten verksamhet

Verksamheten redovisar en positiv budgetavvikelse om drygt 2 mnkr vilken framför allt hänförs till överskott inom kollektivtrafiken. Överskottet förklaras bland annat av lägre kostnader gällande färdtjänstresor.

Årsprognosen visar på en negativ budgetavvikelse om cirka 2 mnkr. Det är främst kollektivtrafiken som kommer att generera ett sämre resultat under resterande delen av året på grund av indexhöjningar på över 30 procent sedan årsskiftet.

Periodens utfall mot budget är cirka 5,5 mnkr lägre jämfört mot samma period föregående år. Det beror framför allt på underskottsbidraget till Räddningstjänst Dala Mitt år 2021 om drygt 6 mnkr som avsåg 2020. I övrigt är kommunbidraget drygt 1 mnkr lägre i år och kostnader för färdtjänst är cirka 3 mnkr högre jämfört mot samma period föregående år.

Åtgärder vid underskott

Att påverka det prognostiserade underskottet i år är inte möjligt, då kommunen har bindande avtal och att kollektivtrafiken påverkas av omvärldens prisökningar.

Beslutsorgan

Verksamheten redovisar en positiv budgetavvikelse om cirka 18 mnkr som i huvudsak består av reserv för oförutsedda händelser, men även av outnyttjade medel på övriga verksamheter så som bidrag samt arvodes- och sammanträdeskostnader. Reserven står för cirka 17 mnkr av avvikelsen.

Prognosen beräknas till ett positivt resultat på 20,5 miljoner kronor och baseras på att reserven för oförutsedda händelser inte nyttjas något mer än vad som är reserverat i augusti samt att inga ytterligare medel nyttjas inom Agenda 2030. Kommunstyrelsens reserv för oförutsedda händelser har enligt beslut reserverats till finansiering av tillgänglighetsåtgärder avseende hörslingor, skolmiljarden, beredskapshöjande lagerhållning, inventering och renovering av brandposter samt framflyttade vänortsdagar från 2021 till 2022.

Periodens utfall är i stort sett lika som föregående års utfall. Budgetramen och erhållna bidrag har minskat något mer än vad kostnaderna minskat för lämnade bidrag och inköpta tjänster.

Investeringsredovisning

De totala investeringarna för kommunen uppgår till 163 mnkr, vilket är cirka 17 mnkr lägre jämfört med delåret 2021. Drygt 24 procent av årets investeringsbudget är nyttjad efter årets första åtta månader. De största avvikelserna jämfört med budget återfinns hos sektor service samt miljö- och samhällsbyggnadsnämnden. Detsamma gäller de prognostiserade budgetavvikelseerna för helåret. Majoriteten av avvikelserna avser medel för ej startade/pågående projekt som skjuts fram till år 2023. Nämndernas utfall jämfört mot budget och prognos beskrivs nedan.

Mer utförlig information om nämndernas ekonomiska utfall återfinns i respektive nämnds verksamhetsberättelse.

INVESTERINGSREDOVISNING, UTFALL PER 31 AUG OCH ÅRSPROGNOS	Utfall Investeringsutgifter		Budgetram jan-aug	Budget- avvikelse	Årsprognos Investeringsutgifter		Budgetram jan-dec	Budget- avvikelse
	Innev.år	Fg år	Innev.år	Innev.år	Innev.år	Fg år	Innev.år	Innev.år
Styrelse/nämnd								
Omvårdnadsnämnden	-2,1	-4,8	2,3	0,2	-3,5	-9,5	3,5	0,0
Kultur- och fritidsnämnden	-3,2	-7,1	13,6	10,4	-9,1	-17,1	20,4	11,3
Miljö & samhällsbyggnadsnämnden	-32,5	-20,0	64,9	32,4	-96,8	-65,5	94,7*	-2,1
Barn- och utbildningsnämnden	-3,1	-6,2	7,5	4,4	-11,3	-11,6	11,3	0,0
Socialnämnden	-0,7	-0,8	0,4	-0,3	-0,1	-3,2	0,6	0,5
Kommunstyrelsen, varav:	-121,4	-140,8	363,0	241,6	-213,1	-270,8	544,5	331,4
<i>sektor ledningsstöd</i>	-6,6	-0,4	9,6	3,0	-15,1	-4,2	14,4	-0,7
<i>sektor service</i>	-114,8	-140,4	353,4	238,6	-198,0	-266,6	530,1	332,1
SUMMA verksamheter investering	-163,0	-179,7	451,8	288,8	-333,8	-377,7	675,0	341,2
Investering i immateriella anläggningstillgångar	0,1	1,3						
Investering i materiella anläggningstillgångar	162,9	178,4						
Investering i finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0						
Kassaflöde från investeringsverksamheten	163,0	179,7						

* Budgetram justerades på kommunfullmäktiges sammanträde 2022-04-26 §94 med ett tillskott om 5 287 tkr. Av budgetramen avser 36 532 tkr exploatering.

Kommunens 10 största investeringsprojekt till och med 2022-08-31

Investeringsprojekten kommenteras i den löpande texten nedan.

(belopp i tkr)	Utgifter sedan projektens start			Varav: årets investeringar		
Investeringsredovisning, Kommunen	Beslutad totalutgift	Ack. Utfall	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvikelse
Färdigställda projekt						
Förskolan Tingsvägen ombyggnation	12 000	20 520	-8 520	6 000	14 797	-8 797
Förskolan Kvarnen ombyggnation	7 000	14 473	-7 473	2 000	9 722	-7 722
Södra skolan skolgård	20 000	22 397	-2 397	8 500	8 417	83
Myntgatan gång- och cykelväg	11 300	11 300	0	1 100	-1 500	2 600
Summa färdigställda projekt	50 300	68 690	-18 390	17 600	31 436	-13 836
Pågående projekt						
Förskolan Surbrunnshagen nybyggnation	75 000	59 835	15 165	35 000	24 971	10 029
Källegården ombyggnation	15 000	9 689	5 311	15 000	9 637	5 363
Rönndalsskolan, ny värmekälla	12 000	10 733	1 267	9 000	7 429	1 571
Vasaparken, etapp 2	19 500	20 900	-1 400	3 100	5 700	-2 600
Korsnäsvägen gång- och cykelväg	16 600	11 700	4 900	16 200	11 100	5 100
Regementsetablering, bl.a. Högbovägen	9 700	6 500	3 200	9 700	6 500	3 200
Summa pågående projekt	147 800	119 357	28 443	88 000	65 337	22 663
Summa investeringsprojekt	198 100	188 047	10 053	105 600	96 773	8 827

Avvikelse mellan beslutade totalutgifter och beräknade totalutgifter finns för projekt förskolan Tingsvägen och Kvarnen samt Södra skolan och Vasaparken. Förklaring till detta återfinns i löpande text.

Offentliga platser, gator och vägar

Ombyggnad av gator, vägar och offentliga platser för ett mer attraktivt och utvecklat Falu kommun.

Projektet Myntgatan, etapp 2 av gång- och cykelväg är avslutat under perioden. Årets utfall innehåller regleringar, bland annat ledningsdragning mot Falu Energi & Vatten AB, därav positiv avvikelse mot årets budget.

Projekt gång- och cykelväg Korsnäsvägen Haraldsbo beräknas avslutas i slutet av oktober med en negativ avvikelse gentemot beslutad totalutgift om cirka 2 mnkr. En utökning av projektets budgetram med 5,3 mnkr beslutades i KF 22-05-12. Detta främst på grund av ökade kostnader för hantering av förorenade massor.

Vasaparken, etapp 2 beräknas avslutas i slutet av september. Den negativa avvikelsen kommer att minska då ett statligt bidrag om drygt 4 mnkr kommer att bokas om mot projektet när det är slutfört. Beräknad negativ avvikelse mot totalutgift vid projektets slut är drygt 1 mnkr. Anledning till utökad investering är bland annat kostnader för stödmur och utbyggnad av dagvattenssystemet.

Kommunens exploateringar

Exploateringsverksamhet handlar om att omvandla obebyggd eller glest bebyggd mark till bebyggelse för bostäder och verksamhet. En aktiv exploateringsverksamhet är en viktig förutsättning för kommunens fortsatta tillväxt.

Regementsetablering, bland annat Högbovägen, består år 2022 av en helt ny väg till Högbo som beräknas slutföras i början av nästa år då toppbeläggning utförs. Ingen negativ avvikelse beräknas mellan beslutad och beräknad totalutgift vid projektet slut.

Förskolor och Skolfastigheter

Ny-, och ombyggnationer av förskolor och skolor är ett led i att möta det ökade behovet av ändamålsenliga lokaler.

Ombyggnation av förskolan Tingsvägen och förskolan Kvarnen. Avvikelser mot budget beror på tillkommande utbyggnad av fläktrum samt ombyggnad från mottagningskök till tillagningskök. Dessa medel har omfördelats från budgetprojekt köksrenoveringar.

Iordningsställande av Södra skolan skolgård. Avvikelsen beror på den försening som uppstod hösten 2021 då väderleken gjorde att vissa delar av arbetet pausades till våren 2022 vilket orsakade en del tillkommande kostnader. Nybyggnation av förskolan Surbrunnshagen pågår och förväntas färdigställas under hösten 2022. Inga beräknade avvikelser jämfört med projektets totala investeringsbudget.

Ny värmekälla, byte till bergvärme från olja/pellets, i Rönndalsskolan pågår och förväntas färdigställas under 2022. Inga förväntade avvikelser mot den totala investeringsbudgeten.

Omvårdnadsboenden

Nybyggnationer av vård och omsorgsboende ska resultera i trygga och bra miljöer för äldre i framtida vård- och omsorgsboenden. Det blir fler och fler äldre vilket påverkar framtida byggandet av vård och omsorgsboenden. Även behovet att LSS-boenden ökar och nybyggnationer av gruppboenden utförs därav.

Ombyggnation av vård- och omsorgsboendet Källegården pågår och förväntas färdigställas under 2022. Inga förväntade avvikelser mot den totala investeringsbudgeten.

Kommunkoncernbolagens större investeringar till och med 2022-08-31

(Belopp i mnkr)	Organisation	Beslutad totalutgift	Ack. Utfall	Avvikelse
Färdigställda projekt				
Kungsgården, lägenhetshus	Kopparstaden AB	180	170	10
Pågående projekt				
Badhus Lugnet	Lugnet i Falun AB	374	335	39
Byggnation av relaxavdelning, badhus Lugnet	Lugnet i Falun AB	50	10,5	39,5
Överföringsledning Bjursås	Falu Energi & Vatten AB	144,0	140,3	3,7
Mätarbyte elnät	Falu Energi & Vatten AB	70,0	24,4	45,6
Sundborn, lägenhetshus	Kopparstaden AB	55	41	14
Räddningsbil	Räddningstjänst Dala Mitt	2,1	1,9	0,2

Inga avvikelser finns mellan beslutade totalutgifter och beräknade totalutgifter avseende de pågående projekten.